

ЈП "ДИРЕКЦИЈА ЗА РАЗВОЈ, УРБАНИЗАМ И
ИЗГРАДЊУ ОПШТИНЕ КЊАЖЕВАЦ"
КЊАЖЕВАЦ

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ
ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА
ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
КЊАЖЕВЦА

Директор,

Младен Радосављевић , дипл.инж.маш.

Децембар, 2016. год.

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КЊАЖЕВЦА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Напомена

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана генералне регулације на животну средину је детаљно и студиозно обрађен за простор у оквиру границе ПГР-а који је усвојен 2011.године. Пошто измене које су предмет обраде у Изменама и допунама ПГР-а нису такве природе да би могле значајно да измене и угрозе животну средину, после консултације са члановима комисије и општинском стручном службом, усагласили смо се да се усвојени Извештај о стратешкој процени из 2011.године који је саставни део Плана генералне регулације Књажевца у потпуности задржи и приложи уз Измене и допуне ПГР-а Књажевца.

Увод

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана генералне регулације на животну средину је детаљно и студиозно обрађен за простор у оквиру границе ПГР-а који је усвојен 2011.године. Пошто измене које су предмет обраде у Изменама и допунама ПГР-а нису такве природе да би могле значајно да измене и угрозе животну средину, после консултације са члановима комисије и општинском стручном службом, усагласили смо се да се усвојени Извештај о стратешкој процени из 2011.године који је саставни део Плана генералне регулације Књажевца у потпуности задржи и приложи уз Измене и допуне ПГР-а Књажевца.

Правни основ за израду Плана генералне регулације садржан је у Закону о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС" бр. 72/2009) и другим тематски важним законима и у подзаконским актима.

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину садржан је у Закону о заштити животне средине, а за презентирање њених резултата стручној и широј јавности кроз Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, у Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС" бр. 135/04). Изради стратешке процене и припреми Извештаја о стратешкој процени приступило се на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Плана генералне регулације Књажевца на животну средину Скупштине општине Књажевац бр. 350-39/2009-01, 23.12.2009.године.

У даљем текстју: Одлука о изради стратешке процене.

Плански основ за израду Стратешке процене представља концепција заштите животне средине Просторног плана општине Књажевац из 1987. год. и ГУП-а из 1989. год. И разни регионални и локални програми и стратегије развоја.

Разлози за обављање Стратешке процене произишли су из карактеристика Плана генералне регулације, карактеристика планског подручја и карактеристика могућих утицаја на животну средину, а идентификовани су као:

- Значај Плана генералне регулације за заштиту градског грађевинског земљишта, побољшање квалитета живота, одрживи развој привреде, индустрије, инфраструктуре и осталих области живота и рада, и заштиту природних и културних добара;
- Постојећи проблеми: недовољна комунална опремљеност, бесправна градња, ризик од хемијских и других удеса, депопулација, неконтролисано коришћење хемикалија у привреди и индустрији, недовољна истраженост културних добара, други потенцијални извори загађивања, деградације вода, земљишта, ваздуха, природних и створених вредности;
- Утицај Плана генералне регулације на израду и спровођење Планова генералне и детаљне регулације, програма и инвестиционих одлука за делове територија на његовом подручју;

- Евидентирани дугорочни и интензивни утицаји: природни (утицаји ерозије, бујица, појаве клизишта, ризик од појаве елементарних непогода – нпр. поплава, олуја и сл.), и антропогени (утицаји бесправно изграђених објеката, загађење као последица недовољно развијене комуналне инфраструктуре, тј. Непречишћавања отпадних вода и неконтролисаног одлагања отпада, ризик од хемијских и других удеса).

Циљ израде Плана генералне регулације је успостављање заштите укупног подручја са посебним решењем функције водоснабдевања и одвођење отпадних вода као оквира његовог одрживог развоја. Обављањем Стратешке процене утицаја његових решења на природне и створене вредности, остварује се начело превенције и предострожности, као једно од основних начела заштите животне средине.

Документ којим се приказује начин израде Стратешке процене и начин на који су резултати Стратешке процене уграђени у коначна планска решења, јесте Извештај о стратешкој процени. У Извештају о стратешкој процени елаборирају се подаци (опис, вредновање и процена), о могућим значајним утицајима на све чиниоце животне средине, до којих може доћи имплементацијом Плана и процењује се довољност и адекватност планских решења, као мера за очување и унапређење животне средине. Како је Стратешка процена официјелно урађена по завршетку Предлога Плана генералне регулације, Извештај о стратешкој процени приказује степен компатибилности резултата Стратешке процене и планских решења.

Однос Плана генералне регулације према релевантним плановима, програмима, и другим стратешким документима

За овај План генералне регулације, услови и одреднице из планова вишег реда представљају стечене обавезе, а опредељења из стратешких докумената представљају смернице, посебно у погледу захтева и циљева заштите животне средине.

Извод из Просторног плана Републике Србије

- Квалитетна животна средина (чист ваздуз; обезбеђене количине и квалитет воде за пиће и друге намене; очувано пољопривредно земљиште, екосистеми и биолошка разноврсност; здравствено безбедна храна; уређена насеља и угодност боравка на радном месту и месту становања);
- рационално коришћење природних ресурса (нарочито необновљивих или делимично обновљивих; боље искоришћавање сировина и енергије и смањење отпада; безбедно депоновање свих врста отпада), санација еколошких и просторних последица експлоатације сировина (приоритети: изузетно деградирана и девестирана подручја, локалитети и пејзажи; обнова екосистема; ревитализација и рекултивација подручја интензивне површинске експлоатације минералних и енергетских сировина; заштита највреднијих природних добара);
- заустављање даље деградације природне средине (приоритети: критично загађени урбани, рударско-енергетски и индустријски центри; еколошки највреднија подручја);
- заустављање ерозије у најугроженијим подручјима;
- заштита, обнова и санација живог света; очување природних предела посебне вредности и значаја, угрожених и ретких биљних и животињских врста; очување равнотеже екосистема и обнова нарушених; одржавање биодиверзитета;
- заштита природних предела, амбијената и пејзажа око културно-историјских споменика, у оквиру комплексне заштите свих целина и природних пејзажа уопште.

У мрежи центара Књажевац је третиран као развијени градски центар са развијеном привредном компонентом у структури делатности, са гравитационом зоном која по неким функцијама покрива и делове суседних општина.

Књажевачка индустрија спада у локационо флексибилну индустрију, где су заступљене следеће гране (металопрерађивачке делатности електронске, прехранбене, прераде хемијских производа, текстилне, индустрије коже и обуће, дрвне и др.), које имају мање локационе захтеве.

Извод из Водопривредне основе Републике Србије

1. Циљеви

Основни циљеви Водопривредне основе су: одржавање и развој водног режима обезбеђењем јединственог управљања водама, коришћења вода, заштите од штетног дејства вода и заштите вода, применом најцелисходнијих и оптималних техничких, економских и еколошких решења; интегрално, комплексно, рационално и јединствено газдовање водама у оквиру интегралног уређења, коришћења и заштите свих ресурса и потенцијала.

Циљеви Водопривредне основе значајни за стратешку процену утицаја су:

- обезбеђење заштите и унапређење квалитета вода за коришћење од стране различитих корисника и намена, а тиме и побољшање квалитета живота путем заштите и унапређења животне средине, а све заједно у комплексу интегралног коришћења вода, заштите вода и заштите од вода;
- унапређење заштите од поплава, ерозија и бујица као и других видова штетног дејства вода, како би се створили услови за развој других система у оквиру јединственог уређења режима вода и рационалног повећања степена обезбеђености заштите од вода;
- унапређење свих делатности и активности на водама и око њих;
- заштита и ревитализација угрожених екосистема, антиерозивног газдовања шумама као и очувања и унапређивања природних и створених ресурса и вредности;
- заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других привредних грана;

2. Коришћење вода

Снабдевање висококвалитетном водом је приоритетан вид коришћења ресурса. Планско подручје је оријентисано на подземне воде и Тимок.

Оптималну, дугорочну орјентацију снабдевања становништва водом представљају рационални, регионални и међурегионални водоводни систем. Регионални се ослањају на зштићена изворишта висококвалитетних вода.

За водоснабдевање индустрије потребне количине воде обезбеђиваће се из водотокова.

3. Заштита вода

Упоредо са решавањем снабдевања водом насеља мора се решавати и проблем одвођења и третмана отпадних вода, дефинисање минималних захтева за квалитет ефлуента урбаних изнова загађења за зоне које нису под посебном заштитом и за “осетљиве зоне” (изворишта водоснабдевања). Токсичне индустријске отпадне воде морају бити подвргнуте предтретману пре упуштања у канализацију или потпуном третману ако се испуштају у природни реципијент уз примену норми за квалитет ефлуента; изградња депонија за безбедно складиштење отпадних материја из процеса производње и отпадних муљева из постројења за пречишћавање отпадних вода (ПОВ), успостављање ефикасног система мониторинга и израда катастра загађивача, очување биодиверзитета и генетског фонда флоре и фауне у воденим, обалним и приобалним екосистемима и побољшање и очување станишта биљне заједнице обезбеђивањем потребних количина воде; успостављање ефикасне заштите изворишта и зоне водоснабдевања.”

Дефинишу се три степена приоритета заштите вода. У I степен приоритета спада санација већ изграђених постројења, у II степен изградња ПОВ за загађиваче чије отпадне воде битно утичу на непосредни реципијент и квалитет вода у “осетљивим зонама” и у III степен изградња свих осталих ПОВ за насеља веће од 5.000 становника која имају централизовано водоснабдевање и изграђену канализацију.

Код акумулација намењених водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите вода од случајног и намерног загађивања (првенствено увођењем зона санитарне заштите у општим санитарним уређењем изворишта, систематском контролом и адекватном службом за реализацију постављених циљева).

Код свих акумулација треба обезбедити потребне количине воде за оплемењивање малих вода, а низводно од бране и одговарајући протицај и квалитет вода, као водопривредни минимум којим се заштићују воде и приобални екосистеми, прописана стања квалитета вода у водотоцима и задовољавају потребе низводних корисника.

4. Заштита од вода

Окосницу заштите од поплава представљаће линијски системи за пасивну заштиту. Активне мере представља коришћење постојећих и будућих акумулација и ретензија. Систем одбране од поплава утврђује се Планом за управљање режимом вода. Неинвестиционе мере за смањење штете од поплава подразумевају примену просторних планова, прописивање услова изградње у плавним зонама, осавремењивање система прогнозирања и обавештавања и ажурирање оперативних планова одбране од поплава. Битан услов за остваривање укупних позитивних ефеката система за заштиту од поплава и уређење водних токова, представља заштита од ерозије и бујичних токова претварањем нископродуктивних и деградираних пољопривредних површина у шумске комплексе и заштитом водопривредних објеката од наноса са механичког, хемијског и биолошког аспекта.

5. Водни режим

Приоритет у побољшању домицијалних вода представља очување нивоа квантитативног и подизање на виши степен квалитативног стања вода, изградњом акумулација, рационалним коришћењем укупних водних ресурса, контролом наноса (ерозија, бујица и транспорт наноса), изградњом уређаја за пречишћавање вода, односно укупном контролом загађења која доспевају у водотокове, као и уређењем речних токова и заштитом од поплава. Од посебног значаја је очување квалитета вода на нивоу који обезбеђује коришћење вода за кориснике са највишим захтевима.

Извод из предлога националног програма заштите животне средине
(Република Србија, Министарство за науку и заштиту животне средине,
Београд 2007. године)

Предлог Националног програма заштите животне средине израђен је за период од десет година, ради стварања услова за подизање квалитета животне средине и унапређење квалитета живота становништва у Србији.

1. Циљеви

Општи циљеви политике Предлога Националног програма заштите животне средине значајни за стратешку процену утицаја су:

- интеграција политике заштите животне средине са економском и другим секторским политикама; припремање и спровођење секторских стратегија које се односе на животну средину; интегрисање принципа заштите животне средине у просторно и урбанистичко планирање;
- унапређење система контроле квалитета животне средине применом норматива и стандарда, обавезном контролом квалитета мониторинга чинилаца животне средине и аналитичких метода, сопственим мониторингом загађивача, израдом катастра загађивача, успостављањем јединственог информационог система и система информисања.

Посебни циљеви значајни за стратешку процену утицаја дефинисани су за све чиниоце животне средине (воде, земљиште, пољопривреду и шумарство, природу, биодиверзитет, шуме ваздух и климу, управљање отпадом, заштиту од буке, заштиту од удеса, индустрију, енергетику).

У Предлогу Националног програма заштите много пажње је посвећено одређивању специфичних и мерљивих циљева политике за решавање проблема у области животне средине (одређени су приоритетни краткорични и средњорочни циљеви политика и кључне реформе политика потребне за спровођење ових циљева).

2. Утицај неких сектора развоја на животну средину

За имплементацију Националног програма заштите примењиваће се сва начела из Закона о заштити.

Природни ресурси су сагледани са аспекта заступљености, очуваности и могућности даљег коришћења. Процењене количине подземних вода се могу увећати вештачким прихрањивањем. Значајна је издашност термоминералних и термалних вода са температуром од око 18 °C.

Србија располаже довољним количинама вода за задовољење својих потреба, уколико се рационално користе, штите од загађивања и изграде неопходни објекти за изравнање просторне и временске неравномерности протицаја. Међу кључним изворима загађења вода су индустријске и комуналне отпадне воде, дренажне воде из пољопривреде, оцедне и процедурне воде из депонија. Квалитет вода у Србији је генерално лош и погоршава се. Квалитет воде за пиће је генерално незадовољавајући. Проблеми у области вода су:

- загађење водотокова из тачкастих и расутих извора загађења;
- повећана концентрација нитрата у подручјима осетљивим на загађење нитратима услед расутог загађења из пољопривреде;
- честе поплаве које изазивају велике штете
- притисак на животну средину и природне ресурсе у зони акумулација

укључујући таложeње вученог и суспендованог наноса у акумулацијама, промене режима подземних вода у приобаљу, утицај на биодиверзитет итд.

- Неадекватан мониторинг вода.

У погледу притиска на природу и биодиверзитет, истакнути су као значајни у утицаји:

- коришћење необновљивих енергетских и минералних ресурса без адекватних мера унапређења и заштите;
- загађивање ваздуха, вода и земљишта материјама из индустрије, енергетике, пољопривреде, саобраћаја;
- урбанизација и интензивни туризам (отпадне воде, комунални отпад, премашени капацитети инфраструктуре и броја туриста итд.);
- шумских делатности у заштићеним природним добрима;
- развој саобраћајне инфраструктуре, хидромелиорација, изградња водних акумулација;

3. Процес одређивања приоритета

Фазе овог процеса су: избор критеријума за одређивање приоритета, одређивање система пондерисања, успостављање система бодовања, одређивање приоритета од стране заинтересованих страна. Критеријуми за одређивање приоритета су: очекиване користи за животну средину, очекиване користи по здравље, испуњење захтева за приближавање ЕУ и међународних споразума, уштеда природних ресурса и енергија, отварање сталних радних места, укупни трошкови потребни за постизање циља, очекиване користи у погледу биодиверзитета и станишта, стварање основе за примену других циљева политике, очекиване користи за заштићена природна добра и величина популације корисника.

Извод из националне стратегије управљања отпадом (Република Србија, Министарство за заштиту природних богатстава и животне средине, Београд, мај 2003. год.)

Општи циљ Националне стратегије управљања отпадом је: побољшање квалитета живота становништва осигуравањем жељених услова животне средине и очувањем природе заснованим на одрживом управљању животном средином.

Циљ стратегије значајан за стратешку процену утицаја: увођење одрживот управљања као начина поступања са отпадом значајног првенствено у погледу заштите и унапређења квалитета животне средине и здравља људи; дефинисање управљања отпадом у краткорочном у дугорочном периоду.

1. Закључци анализе стања управљања отпадом

Категоризација локације постојеће депоније (према Директиви за депоније ЕУ): категорија К₄; карактеристике: званична депонија – сметлиште која не испуњава ни минималне мере заштите и коју одмах треба санирати, затворити и рекултивисати.

2. Стратешки правци управљања отпадом

Урбанистичко планирање треба да обезбеди плански оквир за систем управљања отпадом, да подстакне очување животне средине и минимализира неповољне утицаје на животну средину, да заштити одређене области и природне вредности од неадекватног развоја и да размотри потребу за новим постројењима за третман или одлагање отпада.

Санитарно депоновање подразумева регионалну депонију са мрежом трансфер станица (локацијама за сакупљање отпада пре транспорта до локације коначног третмана; рационално је да су на удаљености већој од 20 км од регионалне депоније, а уз њих могу бити сакупљачке станице, сакупљачки центри, рециклажне станице).

За четири предвиђене опције управљања отпадом дефинисана је просторна организација:

1. У предвиђеној мрежи од 29 регионалних депонија, подручје четири актуелне општине третирано је кроз два региона:

Регион 24 чине: Ниш, Гаџин Хан, Сврљиг, Алексинац, Мeroшина, Дољевац (укупно 384.106 становника, и 245,83 тоне укупног отпада на дан), без трансфер станице

Регион 21 чине: Бор, Зајечар, Жагубица, Бољевац, Соко Бања, Књажевац (укупно 207.489 становника и 132,79 тона укупног отпада на дан), са трансфер станицама у Жагубици, Бољевцу, Соко Бањи и Књажевцу

2. У предвиђеној мрежи 17 рециклажних система, територије појединих Општина са планског подручја улазе у два Рец – региона;

- Рец 15: Ниш, Гаџин Хан, Сврљиг, Алексинац, Мeroшина, Дољевац, Прокупље, Житорађа, Куршумлија, Блаце (укупно 494.054 становника и 316,20 тона укупног отпада на дан).

- Рец 10: Неготин, Мајданпек, Кладово, Кучево, Бор, Зајечар, Жагубица, Бољевац, Соко Бања, Књажевац (укупно 316.769 и 202,73 тоне укупног отпада на дан),

3. У оквиру предвиђене мреже центара за компостирање са 7 сатница, од четири актуелне Општине, само подручје општине Алексинац ушло је у састав КОМ -Региона;

Ком 7: Ниш, Гаџин Хан, Сврљиг, Алексинац, Мeroшина, Дољевац, Прокупље, Житорађа, Куршумлија, Блаце, Лесковац, Лебане Бојник, Медвеђа, Власотинце, Црна Трава, Врање, Владичин Хан, Сурдулица, Босилеград, Трговиште, Бујановац, Прешево (укупно: 962 219 становника и 615,82 тоне укупног отпада на дан).

4. У оквиру предвиђене мреже од 4 инсератора за комунални отпад, истом ИНС региону, осим подручја четири актуелне Општине, припадају подручја још неких.

ИНС: Јагодина, Ћуприја, Параћин, Ражањ, Деспотовац, Бор, Зајечар, Жагубица, Бољевац, Соко Бања, Књажевац, Неготин, Мајданпек, Кладово, Кучево, Ниш, Гаџин Хан, Сврљиг, Алексинац, Мeroшина, Дољевац, Прокупље, Житорађа, Куршумлија, Блаце, Лесковац, Лебане, Бојник, Медвеђа, Власотинце, Црна Трава, Врање,

Владичин Хан, Сурдулица, Босилеград, Трговиште, Бујановац,
Прешево (укупно: 1.605.877 становника и 1.027,76 тона укупног
отпада на дан.

А.(1) Полазне основе стратешке процене

1.1. Просторни обухват и временски хоризонт

Граница почиње од тромеђе катастарских општина Штипина; Горње Зуниче и Књажевац и иде у правцу истока граничним белегама бр. 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; и 9; до кат. парцеле бр. 1750. Граница скреће у правцу југа и иде међним линијама кат. парцела бр. 1750 и 1749; 1751 и 1749; 1742/3 и 1749; 1742/3 и 1742/4; 1742/2 и 1742/4; 1756/3 и 1742/4; 1756/3 и 1742/1; 1756/7 и 1742/1; 1756/7 и 1759/5;

Граница затим прелази пут КП бр. 1732 и иде међним линијама кат. парцела бр. 1769/11; 1769/1 и пута кат. бр. 1732.

Граница даље наставља у истом правцу међним линијама КП бр. 1769/1 и 1769/5; 1757 и 1962; 1957 и 1949/3; 1957 и 1937; 1969/1 и 1937; 1771 и 1937; 1771 и 1936; 1771 и 1930/1; 1769/14 и 1930/1; 1773 и 1769/14; 1865/2 и 1769/14; 1856 и 1769/14; 1855 и 1760/14; 1769/4 и 1769/14. У истом правцу граница прелази пут КП бр. 6186/1 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 1778 и 1779; 1779 и 1780. Граница даље иде линијом кат. парцела бр. 1780; 1783; 1784; 1785; 1786; 1791; 1792; 1798; 4008; 4006; 4007; 4022; 4023; 4024; 4025 и пута КП бр. 6187. Граница затим прелази пут КП бр. 6200 и у истом правцу наставља међном линијом кат. парцела бр. 4070 и 4071, пресеца кат. парцелу бр. 4073; 4081; 4104 до тромеђе кат. парцела бр. 4090; 4100 и 4101. Граница даље наставља међним линијама кат. парцела бр. 4100 и 4101; 4105 и 4101; 4106 и 4101; 4106 и 4113; 4107 и 4113; 4108 и 4113; 4109 и 4112; 4109 и 4110; прелази пут КП бр. 6199 и у истом правцу наставља међним линијама кат. парцела бр. 4298 и 4302; 4305 и 4298; 4309 и 4298; 4309 и 4301; 4313 и 4301; 4314 и 4301; 4315 и 4362; 4316 и 4362; 4317 и 4362; 4342 и 4362; 4341 и 4362; до кат. парцеле бр. 4340 прелази пут кат. бр. 4362 и иде међном линијом кат. парцела бр. 4334 и 4335 прелази поток кат. бр. 6215. Граница прелази границу КО Књажевац и КО Трговиште и у правцу југа наставља међним линијама кат. парцела бр. 106/2 и 186; 106/1 и 186; 108 и 186; 109 и 186; 184 и 109; 76 и 109; 76 и 110; 76 и 116; 76 и 117; 76 и 118; 75 и 118; 75 и 119; 75 и 73; 74 и 73; прелази пут КП бр. 3513 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 247 и 249; 248 и 249; 250 и 249; 251 и 249; 252 и 249; 259 и 252; 259 и 260;

Граница затим прелази пут КП бр. 3514 и поток КП бр. 3507 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 1237 и 1236; 1237 и 1235; 1237 и 1234; 1237 и 1216/2; 1215 и 1216/1; 1207 и 1216/1; 1202 и 1216/1; 1201 и 1216/1; 1197 и 1216/1; 1196 и 1195; 1193 и 1195; 1193 и 1194; 1190 и 1194; 1190 и 1188; 1189 и 1188; 1179 и 1188; 1179 и 1178. Граница прелази пут КП бр. 1167 и иде међним линијама кат. парцела бр. 1177, 1127; 1126 и пута КП бр. 1183; 1124 и 1270.

Граница затим скреће у правцу југа прелази поток КП бр. 3518 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 1705 и 1706; 1705 и 1707; 1705 и 1708; прелази пут КП бр. 3520 и наставља међним линијама кат. парцеле бр. 1723 и 3520; 1721 и 3520; 1721 и 1719/1721 и 1720; 1722 и 1720; 1729 и 1720; 1730 и 1720; 1736 и 1720; 1736 и 1718; 1736 и 1717; 1736 и 1737; 1736 и 1738; 1739 и 1738; 1740 и 1741; 1740 и 1743; 2023 и 1743; 2023 и 2022; 2023 и 2024; 2027 и 2024; 2027 и 2025; 2027 и 2026; до пута кат. бр. 2047 где скреће у правцу запада међним линијама кат. парцела бр. 2027; 2028; 2029 и пута 2047. Затим граница скреће у правцу југа прелази пут КП бр. 2047 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 2065 и 2062; 2065 и 2063; 2067 и 2063; 2070 и 2071; 2072 и 2071; 2072 и 2080; 2073/2 и 2080; 2075 и 2080; 2077 и 2080; 2078 и 2080; 2078 и 2082; 2082 и 2083; 2084 и 2054. Граница даље

прелази пут КП бр. 1978 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 1978 и 1977; 1970 и 1977; 1970 и 1970/2.

Граница затим прелази пут КП. бр. 3519 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 3519 и 1966; 2923 и 1966; 2924 и 1966; 2925 и 1963; 2925 и 1900; 2956 и 1900; 2968 и 1900; 2969 и 1900; 2975 и 1900; 2976 и 1900; 2979 и 1900. Граница даље у истом правцу прелази пут КП бр. 3524 и реку КП бр. 3510 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 3007 и 1900; 3008 и ; 3004 и ; 3009 и ; 3009 и 3024/1; 3009 и 3011; 3003/1 и 3011; 3003/1 и 3014; 3003/1 и 3015; 3003/2 и 3015; 3003/2 и 3002/1; 3003/2 и 3002/2; 3002/2 и 3001; 3018 и 3001; 3018 и 3029; 3019 и 3024/4; 3020 и 3024/4; 3021 и 3024/4; 3023/1 и 3024/4; 3023/2 и 3024/4; 3024/2 и 3024/4; 3024/5 и 3024/4; 3522 и 3024/4. Граница скреће у правцу запада међним линијама кат. парцела бр. 2855 и 2823; 2855 и 2825/1; 2826 и 2825/1; прелази регионални пут Књажевац – Пирот кат. бр. 3512 и у истом правцу наставља међним линијама кат. парцела бр. 2813 и 2814; 2813 и 2815; 2813 и 2816/2; 2812 и 2816/2; 2810 и 2816/2; 2810 и 2816/2; Граница затим прелази Трговишки Тимок кат. бр. 3509 до тромеђе кат. парцела бр. 3509; 2437 и 2438/1. Затим скреће у правцу северозапада међним линијама кат. парцела бр. 2438/1 и 3509/1; 2438/2 и 3509/1; 2439 и 3509/1; 2440 и 3509/1; 2441 и 3509/1; 2442 и 3509/1; 2493 и 3509/1; 2508 и 3509/1; 2514 и 3509/1; 2515 и 3509/1; 2516; 3509/1; 2518 и 3509/1; 2517 и 3509/1; 2519 и 3509/1; 2520/1 и 3509/1; 2520/2 и 3509/1; 2521 и 3509/1; 2522 и 3509/1; 2523 и 3509/1; 2221 и 3509/2; 2220 и 2221; 3509 и 2221; до границе КО Књажевац и КО Трговиште.

Од граничне белеге бр. 20 граница скреће у правцу југозапада и иде праволинијски преко кат. парцела бр. 4532 и 4542 до КП бр. 4543 даље наставља међним линијама кат. парцеле бр. 4543 и 4542 прелази пут кат. бр. 6203 и у истом правцу наставља међним линијама кат. парцела бр. 4664 и 4667; 4664 и 4666; 4663 и 4666; 4663 и 4665; 4662 и 4665; 4662 и 4707; 4662 и 4712; 4661 и 4712; 4658 и 4712; 4657 и 4712; 4649 и 4717; 4649 и 4718; 4649 и 4719; 4649 и 4723; 4724 и 4723; 4724 и 4740; 4740 и 4739; 4738 и 4739; 4739 и 4733; 4729 и 4733; 4730 и 4733; 4731 и 4733; 4731 и 4732; 4752 и 4759; 4753 и 4759; 4749/3 и 4758/1; 4749/3 и 4758/2; 4749/3 и 4757; 4754 и 4749/1; 4779/15 и 4779/16.

Граница затим прелази пут КП бр. 6206 и наставља међним линијама кат. парцела бр. 4780/65и 4780/81; 4780/11 и 4780/81; 4797 и 4798; 4799 и 4798; 4799 и 478/19; 4800 и 5862/2; 4801 и 5862/2; 4803 и 5862/2; 4804/1 и 5862/2; 4805 и 5862/27. Граница затим скреће у правцу северозапада међним линијама кат. парцеле бр. 5862/23 и 4805; 5862/23 и 5862/24; 4857/1 и 5862/24; 4857/1 и 5862/26; 4857/1 и 5862/1; 4857/1 и 5862/19; 4857/1 и 5862/18; 4857/1 и 5862/16; 4857/1 и 5862/14; 4857/1 и 5862/12; 4857/1 и 5862/10.

Граница од тромеђе кат. парцела бр. 4857/1; 5862/10 и 5862/8 скреће у правцу југозапада праволинијски иде преко парцеле бр. 4857/1 до тромеђе кат. парцела бр. 4857/1; 5859 и 5860 и даље наставља међним линијама кат. парцела бр. 5859 и 4857/1; и 4857/1 5856 и 4857/1; прелази пут кат. бр. 6182 и наставља у правцу запада међним линијама кат. парцела бр. 5635/2 и 5634; 5632/1 и 5634; 5632/1 и 5633; 5632/1 и 5632; 5636 и 5632; 5636 и 565629; 5636 и 5628; 5637 и 5628; 5645 и 5628; 5646 и 5628; до Сврљишког Тимока КП бр. 6161.

Граница затим скреће у правцу запада и иде међним линијама кат. парцела бр. 5646; 5647; 5648; 5582; 5581; 5583; 5584; 5577; 5585; 5586; 5588; 5589; 5590; 5591 и Тимока КП бр. 6161.

Граница затим скреће у правцу севера, прелази Сврљишки Тимок КП бр. 6161 и наставља између кат. парцела бр. 5595/1 и 5597, прелази пругу кат. бр. 6177 и иде међном линијом кат. парцела бр. 5606/3 и 5606/2, прелази пут кат. бр. 6184 и у истом правцу наставља међним линојама кат. парцела бр. 5283 и 5284; 5282 и 5284; 5278 и 5284; 5278 и 5281; 5278 и 5280; 5293 и 5278; 5293 и 5279; 5295 и 5279; 5295 и 5297; 5296 и 5297; 5296 и 5298; 5322 и 5321; 5325 и 5321; 5325 и 5326; 5327 и 5326; 5329 и 5326; 5329 и 5331; 5330 и 5331; 5338 и 5331; 5338 и 5336; 5338 и 5337; 5338 и 5339; 5338 и 5344; 5344 и 5277; 5345 и 5277; 5347 и 5277; 5350 и 5277; 5353 и 5277; 5354 и 5277; 5354 и 6211; 5354 и 5113, прелази пут КП бр. 5355 и наставља међном линијом кат. парцела бр. 5356 и 5355, прелази пут КП бр. 5375 и наставља међном линијом кат. парцела бр. 5420 и 5375, прелази пут КП бр. 6228 и даље наставља у правцу југозапада граничном линијом КО Глоговац и КО Књажевац преко

граничних белега бр. 1; 2; 3; 4; 5; 6 и 7 до кат. парцеле бр. 2461 где скреће у правцу севера међном линијом кат. парцела бр. 2462 и 2461 пресеца кат. парцелу бр. 2460 и пут кат. бр. 6210 и у истом правцу наставља међним линијама кат. парцела бр. 2414 и 2413/1; 2404 и 2413/2; 2414 и 6193; 2415 и 6193; 2415 и 2521; 2415 и 2538; 2415 и 2539; 2415 и 2540; 2415 и 2411; 2415 и 2407; 2415 и 2406; 2415 и 2401; 2415 и 2400; 2415 и 2398; 2415 и 2397; 2415 и 2396;

Граница прелази пут КП бр. 6191 и у истом правцу наставља међним линијама кат. парцела бр. 2394 и 2416; 2393 и 2416; 2392 и 2416; 2376 и 2416; 2375 и 2416; 2375 и 2417; 2373 и 2417; 2473 и 2418; 2472 и 2418; 2371 и 2418; 2341 и 2371; 2342 и 2371; 2343 и 2371; 2345 и 2371; 2365 и 2371; 2365 и 2366.

Граница прелази пут КП бр. 2364 и наставља у истом правцу међним линијама катастарских парцела бр. 2351 и 2361; 2352 и 2361; 2352 и 2360; 2352 и 2359; 2352 и 2357; 2352 и 2356; 2336 и 2335; 2331 и 2332; 2330 и 2329 до граничне белеге бр. 7 КО Грезна.

Граница затим скреће у правцу североистока и иде граничним белегама бр. 7; 6; 5; 4; 3; 2; 1 до тромеђе катастарских општина Књажевац, Грезна и Каличина.

Од тромеђе граница скреће у правцу југоистока границом КО Каличина и КО Књажевац преко граничних белега бр. 1; 2 и 3, граница наставља у истом правцу међним линијама кат. парцела бр. 2206/1 и 2801; 2206/2 и 2801; 2206/2 и 2820; 2206/2 и 2841.

Од тромеђе кат. парцела 2841; 2842 и 2207/2 скреће у правцу североистока преко кат. парцеле бр. 2207/2 до кат. парцеле бр. 2207/1 и иде међном линијом кат. парцела бр. 2207/1 и 2207/2, прелази пут кат. бр. 6185 наставља међном линијом кат. парцела бр. 2196 и 2197 до граничне белеге бр. 10 КО Књажевац и КО Каличина.

Граница у правцу североистока наставља границом КО Каличина и КО Књажевац до тромеђе КО Каличина, КО Штипина и КО Књажевац где скреће у правцу истока и иде границом КО Штипина и КО Књажевац преко граничних белега бр. 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; и 23 до тромеђе КО Штипина; КО Горње Зуниче и КО Књажевац где је граница почела.

1.2. Преглед садржаја и циљева Плана генералне регулације

1.2.1. Предмет плана и приказ планских решења са аспекта могућих утицаја и заштите

Предмет Плана је грађевинско земљиште Књажевца и утврђивање услова за мултифункционално коришћење простора у овире одрживог развоја. Значај Плана за заштиту животне средине и одрживи развој произилази из посебног третмана подручја.

Цео План се ради у сврху заштите, па овај извод приказује будуће стање животне средине.

1. Правила коришћења, уређења и заштите планског подручја

Концепција заштите, уређења и коришћења подручја Плана генералне регулације заснована је на заштити и унапређењу животног простора.

Заштита животне средине основ је за развој и просторни размештај функција становања, производње, јавних служби, услужних делатности, спортско-рекреативних активности итд., што је основ за остварење општег циља израде овог Плана генералне регулације и начела интегралности заштите.

2. Очување и унапређење посебне намене подручја

Обезбеђује се кроз:

- дефинисање зона заштите по критеријуму заштите грађевинског земљишта и утврђивање режима заштите по зонама;

- уочавање вредних делова животне средине и предлога њиховог даљег третмана;
- предлог даљег третмана евидентираних зона ризика и могућег деградација;

3. Мере заштите природних вредности

План генералне регулације је утврдио по зонама заштите интеракцију створених и природних вредности, чији резултат треба да буде оптимизирање утицаја планских решења на животну средину.

Мере у функцији заштите квалитета воде подразумевају контролу:

- наменског коришћења земљишта и вода:
- евакуацију отпадних вода у сталним насељима, као и из објеката и са површина ван насеља;
- ризика од контаминације земљишта уз саобраћајнице загађеним водама са саобраћајнице, или вода акумулација од изливања опасних материја које се транспортују,
- ризика од непрописног складиштења или употребе нафтних деривата или агрохемијских средстава,
- ризика од саботаже и тероризма употребом токсичних материјала и вирусних агенаса.

1. Заштита подземних вода врши се комплетирањем канализационе мреже;
2. Заштита од вода врши се регулацијом свих водотокова;
3. Целовите мере заштите пољопривредног земљишта постићи ће се рекултивацијом, пошумљавање, антиерозивном заштитом и хидротехничком и агротехничком мелиорацијом;
4. Заштита земљишта врши се оптималним размештајем намена, комплетирањем канализационе мреже и формирањем зелених површина;
5. Значајна мера за заштиту простора је утврђивање принципа просторног размештаја ватрозаштитних појасева и принципа очувања лугова, вегетације на међама и појединачних стабала;
6. Заштита ваздуха врши се очувањем и подизањем шума, обезбеђењем одговарајућег процента уређених зелених површина у насељима (заштитних, парковских, других јавних, уличних дрвореда) и оптималним размештајем производних комплекса.
7. Заштита од буке обезбеђује се оптималном густином насељености стамбених зона, оптималним системом саобраћајаи размештајем намена, озелењавањем свих зона и формирањем зелених тампона и планирањем у стамбеним и другим зонама, само оних делатности које нису конфликтне са преовлађујућом наменом;
8. За заштиту од јонизијућих и нејонизијућих зрачења препоручује се контрола радиоактивности у води, ваздуху и земљишту али и у неким делатностима (здравственој).
9. Заштита од чврстих отпадака постиже се затварањем постојеће депоније и опремањем новог комплекса за санитарну депонију комуналног чврстог отпада Књажевца;
10. За комуналну хигијену планира се комплетирање канализационог система и пречишћавање отпадних вода;
11. За заштиту од акцидентних загађења предвиђа се размештање деонице М-25 Зајечар - Ниш и деонице Р121 Соко Бања – Пирот из зоне градског језгра, опремање саобраћајница ободним каналима и уређајима за сакупљање, евакуацију и санитарно збрињавање загађених вода и отпадних материја; препоручују се превентивне мере и мере заштите у свим процесима живота и рада, као код складиштења, претовара и транспорта опасних и штетних материја. Акциденти се спречавају и прикључењем свих задржаних и новопланираних

објеката на мрежу техничке инфраструктуре.

4. Развој и размештај привредних делатности

Темеље се на постојећим природним и створеним потенцијалима. Као приоритети привреде и водеће гране развијаће се текстилна, кожна, прехранбена грана, као и индустрија, грађевинарство, производно занатство, туризам. Развој терцијалних делатности (трговина, саобраћај, услуге) ће бити подстакнути развојем туризма и порастом животног стандарда локалног становништва. Еколошки аспект развоја подразумева очување животне средине (селекција делатности и технолошких решења са гледишта заштите природног амбијента, посебно водотокова).

5. Основна намена простора и биланс коришћења простора

Стратешки приступ при изради Плана генералне регулације био је да заштита животне средине буде оквир просторног развоја, а водоснабдевање, развој привреде, туризма и рекреације основни правци развоја. У том контексту, промене основних намена простора служе санирању деградираниог земљишта и заштити од деградирања и припрему земљишта за планиране намене и правце развоја.

Концепција коришћења простора подразумева рационалност; грађевинско подручје повећаће се само ради функционалног заокружења простора.

Код пољопривредног земљишта се предвиђа обнављање запуштених и необрађиваних површина и унапређење пољопривредног ресурса кроз развојне програме (оријентација ка производњи здраве хране).

Књажевац ће се развијати функционално и просторно као општински центар. Осим простора за градско становање, имаће јавне службе, услужне делатности у складу са својим статусом општинског центра, имаће привредне капацитете за делатности које нису у супротности са захтевима еколошке општине.

Радне зоне, мали и чисти индустријски комплексаагрокомплекси, мала привреда развијаће се на периферији града, док простор за трговину и туризам у ширем градском језгру као и на периферији.

Локација санитарне депоније комуналног чврстог отпада Књажевца је на деградираниог земљишту, и има перспективу пренамене у трансфер станицу регионалне депоније.

Код гробља ће се заокружити и санитарно опремити грађевинско подручје. За Књажевац поред западног гробља које је попуњено и на источном гробљу треба предвидети проширење с' обзиром, да је досадашњи капацитет већ попуњен.

Биланс коришћења простора.

Намена	Стање		План		Биланс 2010-2025
	ha	%	ha	%	ha
Зона становања	330,77	23,51	495,08	28,03	164,31
Радна зона	80,18	5,70	139,31	7,89	59,13
Градски центари и јавне службе	18,01	1,28	21,10	1,19	3,09
Градски саобраћај	46,51	3,31	53,53	3,03	0,49
Комуналне функције	24,85	1,77	26,47	1,50	1,62
Туристички објекти	2,39	0,17	3,45	0,20	1,06

Зелене и слободне површине	25,53	1,82	59,75	3,38	2,44
Специјалне намене	25,51	1,81			
Водене површине	32,55	2,31	34,47	1,96	1,92
Пољопривредне површине и шуме	811,15	58,68	932,84	52,82	121,69
УКУПНО :	1.406.51	100	1.766,00	100	

6. Основна правила парцелације и препарцелације

Ова правила, за директну примену или предвиђене даље урбанистичке разраде, утврђена су према хигијенским нормативима и као мера за спречавање неконтролисане градње.

7. Просторни развој, размештај и коришћење инфраструктурних система

Подразумевају оптимална решења у погледу коришћења простора и доступности. Основну путну мрежу чини магистрални пут М-25 Зајечар-Ниш и регионални путеви Р-121; Р-247; Р-246. Осовину привредног и саобраћајног развоја представља магистрални пут М-25, који ће се из разлога заштите животне средине изместити изван централног градског насеља, чиме се обезбеђује заштита града од негативних утицаја транзитног саобраћаја, пре свега теретног.

Мрежа градских улица је у директној вези са путном мрежом и служи међусобном повезивању насеља и укључивању у мрежу саобраћајница вишег реда.

Снабдевање водом Књажевца одвијаће се са водоводног система “Сињи Вир” и извориште “Језава”. Извориште “Сињи Вир” чине две каптаже. Само извориште је карстног порекла и празни се у самом кориту Сврљишког Тимока. Просечна издашност изворишта “Сињи Вир” је око 200 lit/sec. Друго извориште у систему “Сињи Вир” је на локацији “Језава” са издашношћу око 20 lit/sec. Извориште се састоји од подземних галерија из којих се дренажа вода алувијона Грезанске реке.

Концепција за евакуацију и пречишћавање отпадних вода предвиђа даљу реконструкцију и изградњу канализационе мреже фекалне канализације, како би се обухватила читава градска територија у границама Генералног плана. Предвиђа се такође проширење канализационе мреже за евакуацију површинских отпадних вода из дренажних цеви у нижим деловима града. Посебно је значајна изградња и обезбеђење функционисања система за пречишћавање отпадних вода чија је локација предвиђена низводно од одбрамбеног насипа поред градског спортског центра, између железничке пруге Ниш – Прахово и будуће магистралне саобраћајнице Ниш – Зајечар.

Концепција развоја електроенергетике заснива се на изградњи и преносним капацитетима (напонски ниво 110 KV – далеководи и трафостанице) и изградњи и доградњи дистрибутивних водова и трафостаница 35 KV и 10 KV за сигурније задовољење све већих потреба потрошача.

Поред аутоматске централе “Алкател Е10” која опслужује Књажевац и оближња насеља постоје још 17 централа које су повезане са главном централом коаксијалним и симетричним кабловима. Нови оптички кабли Зајечар – Књажевац – Ниш је у изградњи и на њему ће бити прикључене поред горе наведених централа и централе које су стационаране у селима кроз која пролази траса оптичког кабла.

У захвату општине Књажевац су изграђене базне станице мобилне телефоније мреже 063; 064 и 061.

1.2.2. Циљеви Плана генералне регулације

Општи циљ израде Плана генералне регулације је:

- обезбеђење просторних и урбанистичких услова за решење проблема изградње објеката, проблема инфраструктуре у условима одрживог, мултифункционалног развоја планског подручја.

Посебни циљеви су:

1. Спровођење основних начела заштите животне средине: начела интегралности, превенције и предострожности, очувања природних вредности, начела “загађивач плаћа” и “корисник плаћа”, супсидијарне одговорности, подстицајних мера, информисања и учешћа јавности, заштите права на здраву животну средину, интегралности, хијерархије и координације.
1.а. Посебно значајан циљ је спровођење начела одрживог развоја целог подручја
2. Заштита природних и културних вредности;
3. Постепено заустављање демографског пражњења
4. Комплетирање инфраструктурних мрежа, посебно хидротехничке инфраструктуре у функцији успостављања мреже насеља и бољег функционалног повезивања планског подручја са окружењем
5. Релативизација супротних интереса
6. Успостављање система контроле и управљања подручјем (успостављање мониторинга животне средине).

Б.(2) Циљеви стратешке процене и индикатори

2.1. Циљеви стратешке процене

Циљеви стратешке процене дефинисани су на основу захтева у погледу заштите животне средине утврђених на нивоу Србије и међународном нивоу (општи циљеви), као и на основу прелиминарне оцене стања животне средине на планском подручју, захтева везаних за животну средину из других докумената (планова, програма, прописа, стратешких докумената), карактеристика плана и планског подручја и предлога заштите у Плану генералне регулације (посебни циљеви).

2.1.1. Општи циљеви

Циљ обављања Стратешке процене је обезбеђивање заштите животне средине и унапређивање одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и доношења Плана генералне регулације.

Стратешком проценом проверава се да ли је планским решењима омогућено очување, унапређење и заштита животне средине у складу са стандардима које је поставила ЕУ у циљевима које су поставили првенствено ППРС и Водопривредна основа Републике Србије, Национални програм заштите животне средине и Национална стратегија управљања отпадом.

Општи циљеви стратешке процене

Ознака	Области заштите животне средине	Општи циљеви Стратешке процене
1.	Управљање водама	Створити услове за одржавање и дугорочни развој водног режима на подручју ПГР-а уз рационално

		коришћење вода у оквиру интегралног, комплексног и јединственог система коришћења вода, заштите вода и од вода
2.	Заштита и коришћење земљишта	Релативизирати негативан утицај укупног развоја на обрадиво, грађевинско, деградирано земљиште, пелоид.
3.	Управљање квалитетом ваздуха	Очувати вредности ваздуха као лековитог фактора; минимизирати изложеност становништва загађеном ваздуху, релативизирати утицај индустријских постројења, саобраћаја и енергетике на ваздух.
4.	Климатске промене	Ублажити ефекте стаклене баште
5.	Очување природних добара и биодиверзитета и унапређење предела	Очувати природна добра и биодиверзитет и унапредити предео.
6.	Здравље становништва	Заштитити и унапредити здравље становништва.
7.	Становништво, насеља	Ублажити негативан и обезбедити позитивне ефекте развоја на демографију и насеља.
8.	Економски развој планског подручја	Подстицати економски развој и запосленост
9.	Инфраструктурни системи	Ублажити негативан утицај развоја на саобраћајну инфраструктуру, минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне инфраструктуре
10.	Управљање отпадом	Унапредити третман и одлагање комуналног, медицинског и индустријског отпада
11.	Заштита културних добара	Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена
12.	Еколошка равнотежа и управљање заштитом животне средине.	Поштовати еколошки праг, унапредити систем управљања заштитом животне средине.

2.1.2. Посебни циљеви

Посебни циљеви Стратешке процене произилазе из посебне намене подручја, могућности његовог развоја и података о животној средини и могућим проблемима, а истовремено представљају основ за планирање делатности, функција и садржаја, односно намене површина и коришћење простора у Плану генералне регулације, на принципима одрживог развоја.

Посебни циљеви су разрада општих циљеа.

Ознака	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
1.	Створити услове за одржавање и дугорочни развој водног режима на подручју ПГР-а, уз рационално коришћење вода у оквиру интегралног комплексног и јединственог система коришћења вода, заштите вода и од вода.	
1.1.	Унапредити заштиту од поплава ерозије, бујица, клижења и других видова штетног дејства вода и зауставити и спречити деградацију земљишта	Регулација водотокова
		Пошумљавање
		Хидротехничке мере
1.2.	Контролисати квалитет подземних и површинских вода	Промена режима и квалитета подземних вода
		Промена режима површинских вода
		Промена класе квалитета водотока
1.3.	Очувати количине и унапредити квалитет хипер и хипотермалних вода	Изградња комуналних система
		Контролисано коришћење хемијских средстава у пољопривреди
2.	Очувати вредности ваздуха као лековитог фактора	
2.1.	Створити нове зоне "ваздушних бања" у окружењу планираних акумулација	Елементи климе
2.2.	Строго контролисати ниво емисије штетних материја у ваздуху	Емисија честица и гасова
2.3.	Минимизирати изложеност становништва зађеном ваздуху	Број дана са прекорачењем граничне вредности имисије (GVI)
		Индекси квалитета ваздуха
3.	Ублажити ефекте стаклене баште	Контрола емисије и апсорбције угљен-диоксида
		Контрола потрошње фосилних горива за грејање и производњу
4.	Очувати природна добра и биодиверзитет и унапредити предео	
4.1.	Очувати биодиверзитет	Стање заштићених врста
5.	Заштитити и унапредити здравље становништва	Број лекара на 1000 становника
		Морталитет деце
		Учесталост цревних заразних болести
		Епидемија цревних и трансмисивних заразних болести
6.	Ублажити негативан и обезбедити позитивне ефекте развоја на демографију и насеља	
6.1.	Поправити бројност и структуру становништва	Промена броја и структуре становништва
		Број младих породица у насељу
6.2.	Минимизирати утицај на насеља и објекте	Број објеката за рушење у насељу
7.	Подстицати економски развој и запосленост	% запослених од радно способног становништва
8.	Ублажити негативан утицај развоја на саобраћајну инфраструктуру, минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне инфраструктуре	
8.1.	Минимизирати утицај на путну мрежу	Дужина путева за измештање (км)
		Дужина измештених водотокова (км)
8.2.	Минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне	Изграђена канализациона мрежа

	инфраструктуре	
9.	Унапредити третман и одлагање комуналног, медицинског и индустријског отпада	
9.1.	Смањити количину комуналног отпада који се депонује	% комуналног отпада који се одлаже на санитарну депонију-будућу трансвер станицу
9.2.	Контролисати поступање са медицинским отпадом пре одлагања	% прописно припремљеног медицинског отпада
9.3.	Одржати или смањити количину индустријског отпада који се депонује	%индустријског отпада који се рециклира
10.	Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена	Број и значај угрожених објеката културног наслеђа
		Број евидентираних објеката културног наслеђа које треба заштитити проглашењем и уписом у регистар
		Површине према режимима заштите културне баштине
11.	Поштовати еколошки праг; унапредити систем управљања заштитом животне средине	
11.1.	Поштовати еколошки праг	Усклађивање развоја Књажевца са капацитетима животне средине
11.2.	Унапредити систем управљања заштитом животне средине	% буџета намењен заштити животне средине

2.2. Избор индикатора

Индикатор за вршење стратешке процене утицаја, односно за еволуцију утврђених циљева, изабрани су на основу меродавних и суштинских одлика и садржаја области животне средине на коју се процена односи. Они проистичу из општих циљева и представљају директан ослонац за идентификацију и мониторинг посебних циљева СПУ.

При утврђивању циљева Стратешке процене утицаја није се могло избећи, што иначе методологија стратешке процене у земљама Европске уније допушта и примењује преклапање са циљевима заштите животне средине и одрживог развоја.

2.3. Утврђивање компетибилности циљева стратешке процене са циљевима Плана генералне регулације

План генералне регулације је рађен ради заштите грађевинског земљишта, самим тим и целокупне животне средине, односно заштите животне средине представља оквир израде Плана генералне регулације. Посебни циљеви по секторима развоја представљају тог општег и основног циља.

Циљеви стратешке процене, дефинисани на основу усмерења ЕУ, односе се на заштиту, очување и унапређење свих сегмената животне средине и проверу одрживости развоја планског подручја усмереног планским решењима.

Како се циљеви Плана генералне регулације и циљеви стратешке процене односе на исте (све) секторе развоја и на све чиниоце животне средине, њихова компатибилност је очигледна.

Б.(3) Процена могућих утицаја и мере за смањење негативних утицаја

Понуђени предлог Плана генералне регулације је интегралан, са уграђеним одабраним варијантним решењима. Варијантна решења су понуђена и поређења су вршена у радној верзији Стратегије.

Процењени су и вредновани значајни могући утицаји предлога Плана генералне регулације на животну средину, имајући у виду постојеће стање и даље природне и социоекономске токове, а у оквирима одрживог развоја.

Понуђена планска решења (приказана у поглављу 1.2.1.Извештаја) решавају истовремено све постављене задатке у погледу заштите животне средине. То претежно кумулативно и синергијско дејство представља главну повољност плана.

3.1. Детаљна анализа стања животне средине на планском подручју према циљевима стратешке процене и индикаторима

3.1.1. Досадашњи развој са аспекта одрживости

На основу расположивих података константовано је да је квалитет животне средине на подручју Плана генералне регулације задовољавајући. Проблеми загађености воде и спорадичног нарушавања квалитета неких чиниоца животне средине (земље) могу бити у ограниченом обиму. Њихово отклањање или ублажавање обезбеђује се решењима Плана: унапређење, очување и заштита животне средине основа су одрживог развоја, као постављеног циља.

Створени ресурси претежно нису, а морају бити, усаглашавани са потребама очувања животне средине по облику, квалитету или начину коришћења.

Демографско пражњење и старост становништва могу бити узрок негативних утицаја на створена добра. За побољшање здравља локалног становништва потребно је регулисати евидентиране лоше утицаје а посебно решити водоснабдевање и проблем отпадних вода.

Ниво развијености јавних служби, у погледу капацитета и просторног размештаја је задовољавајући и прилагођен потребама становништва а у погледу функционалности, стање није на задовољавајућем нивоу. За привредне и индустријске објекте се не зна хоће ли остати у функцији после својинских трансформација.

Медицинским отпадом се мора управљати у складу са националном стратегијом. Постојећа комунална депонија има негативне утицаје на више чинилаца животне средине па из тог разлога је потребно да се затвори и санира. Визуелно загађење треба превазићи.

Деоница саобраћајнице која пролази кроз ужу градску зону представља латентну опасност од загађења. Деоницу магистралног и регионалног пута треба дислоцирати из центра града због буке, вибрације, издувних гасова, акцидената.

Неопходно је обавити истраживања и рекогносцирање целог планског подручја ради очувања и заштите непокретних културних добара.

3.1.2. Заштита природних вредности- разматрана питања и проблеми

1. Хидролошке карактеристике

На територији града и у његовој непосредној околини јављају се различити хидрографски елементи који имају утицај на урбанистички развој града.

Подземне воде на градској територији јављају се на различитој дубини у зависности од геолошког састава, хидрогеолошких особина стена, карактера и расчлањености рељефа, односно нагиба терена. На основу сондажних бушотина, показало се да се ниво подземних вода креће од 1,0-2,80м у нижим деловима града, а на вишим деловима дубина се креће између 5,0 и 15,0м па и више.

На основу особина подземних вода на територији града може се истаћи да дубина издани не представља проблем за изградњу и да о њој треба повести рачуна само при изградњи већих објеката у приобалним појасевима река.

-На основу хидролошких карактеристика подземних вода дошло се до закључка да се у сливу Трговишког Тимока излучују веће количине падавина и да је зато и модул отицања знатно већи него у сливу Сврљишког Тимока.

-Да је и поред претходно поменутог просечни протицај Трговишког и Сврљишког Тимока приближно једнак што је последица одређеног геолошког састава и веће површине слива Сврљишког Тимока.

-Да су осцилације у протицају на Трговишком Тимоку нешто мање него на Сврљишком Тимоку.

-Да су у сливу Белог Тимока у целини, као и у сливу његивих саставница разлике између највећих и најмањих протицаја толике да овим рекама дају бујични карактер.

На основу претходних закључака, може се рећи да се Књажевац налази на обалама река чији је хидролошки режим такав да се за одбрану од бујичних вода морају непрекидно предузимати потребни хидротехнички и други пратећи (заштитни) радови.

Што се загађивача вода тиче, основни узрок загађивања представља испуштање непречишћених отпадних вода у реципијенте. Саобраћај такође представља могући извор загађења вода. Загађивање подземних вода је пре свега последица примене ђубрива, пестицида и хербицида у пољопривреди и процењивање са несанитарне депоније комуналног отпада Књажевца и повремених „дивљих“ депонија.

2. Земљиште, степен угрожености и деградација

Терен Књажевца сачињавају везане, полувезане и неvezане стенске масе. Геолошки гледано, са становишта старости и постанка седимената подручје Књажевца је униформно. Изузев југоисточног дела града, где су заступљени седименти миоцена, остало подручје града је алувион, односно речни нанос.

Деградирана земљишта настају као последица људске активности (неадекватно коришћење пољопривредног земљишта, спонтано формирање депонија отпада Књажевца, повремена позајмишта материјала) или активности природе (клизишта).

Клизишта треба санирати а коришћење терена склоних клижењу треба ограничити.

3. Минералне сировине

Значај за квалитет ваздуха и стање загађености су производни објекти и технологије на појединим комплексима и локацијама на подручју Књажевца, а велики број дифузних локалних извора загађивања у Књажевцу (грејање), при неповољним метеоролошким условима може бити разлог достизања граничне вредности имисија (ГВИ) и краткотрајних

загађења.

Аерозагађења ширег простора може изазвати депонија комуналног отпада Књажевца при неповољним метеоролошким условима и због непридржавања основних начела депоновања комуналног отпада, када концентрација одређених полутаната у ваздуху прелазе ГВИ. На ширем подручју, могући линијски извор краткотрајних загађења је аутомобилски саобраћај на магистралном и регионалним путевима. Примена агротехничких мера код интензивне обраде пољопривредних површина, представља латентну могућност загађивања ваздуха.

Валоризацијом природних карактеристика ширег простора кроз анализу одређених геоморфолошких, климатолошких и биогеографских фактора закључује се да је подручје плана добро проветрено и максимално осунчано и да представља оазу чистог ваздуха. Како не постоји катастар објеката и технологија-потенцијалних извора загађивања, као ни евиденција о примењеним мерама, препорука је да се што хитније успостави мониторинг стања аерозагађења кроз израду Програма за праћење квалитета ваздуха у Књажевцу.

4. Климатске, микроклиматске карактеристике и метеоролошки показатељи

Клима ширег подручја општине Књажевац има обележје умерено континенталне, са наглашеном тенденцијом преласка ка планинском типу.

На основу анализе температурних услова са метеоролошке станице у Књажевцу може се закључити да је средња годишња температура на овом подручју око $10,5^{\circ}\text{C}$, с тим да су просечне температуре ваздуха за месец април-октобар изнад 10°C . На подручју Књажевца најхладнији је месец јануар, са средњом температуром $-1,5^{\circ}\text{C}$ а најтоплији јул са $21,1^{\circ}\text{C}$, те средња годишња амплитуда износи $22,6^{\circ}\text{C}$. Екстремне вредности се крећу између $-24,5^{\circ}\text{C}$ и $+39,4^{\circ}\text{C}$, што на основу амплитуде екстремних температура ($63,9^{\circ}\text{C}$) показује да су хладнији континентални утицаји источно од карпата-балканског лука ублажени котлинским карактером рељефа овог дела Источне Србије.

Релативна влажност је веома важан елемент поднебља Књажевца и њен годишњи ток указује на умерену влажност од 77%. Највеће вредности релативне влажности јављају се у зимском (82%) и у јесењем периоду (86%), док је најмања лети (69%).

Годишњи ток облачности у Књажевцу указује на најмању покривеност неба у августу и јулу у просеку се креће од 36 до 40% а највећа у децембру (80%), док је просечна годишња облачност 59%. Број тмурних дана у Књажевцу износи у просеку 131,9 дана, а просечан број ведрих дана креће се око 68,8 дана годишње.

Осунчавање, (дужина трајања сунчевог сјаја), просечно износи нешто изнад 50% могућег осунчавања, обзиром на географску ширину Књажевца. Најсунчанији месец је јул са просеком од око 300 сати, а најкраће просечно осунчање показује децембар са око 55 сати.

Књажевац прима око 631мм падавина. Са повећањем висине количина падавина се повећава што изазива повећање протицаја у рекама, а тиме и индиректан утицај на Књажевац. Најкишовитији месеци су април, мај јун и новембар, а затим јули и децембар.

Снежне падавине се на овом подручју најчешће јављају у периоду од новембра до марта, а понекад и у априлу и мају. Максималне дневне висине падавина се крећу око 40мм, а изузетно и 52мм.

За Књажевац је карактеристично да су преовлађујући ветрови из правца запада и севера, а затим са југа, југозапада и северозапада. Североисточни, источни и југоисточни ветрови имају малу частину појављивања што је условљено положајем града у односу на маркантне целине у рељефу. Главни правци дувања ветрова су дуж речних долина, а то значи долином Бело Тимока са севера, Грезанске реке са запада и северозапада, а долином Сврљишког Тимока са југоистока. Западни ветар је константан у току целе године са

минимум појављивања у јулу и августу. Знатно веће осцилације има северни ветар који има одлике кошавског ветра. Чешћи је у хладнијем периоду године, а у току лета од њега су чешћи сви ветрови осим из правца североистока, истока и југоистока.

Климатски и метеоролошки показатељи представљају подлогу за утврђивање еколошких смерница за даље планирање простора у циљу очувања еколошког капацитета.

5. Природна добра и биодиверзитет

Књажевац карактерише велика присутност украсних и у расаднику произведених биљака као и дрвореда који знатно побољшавају квалитет животне средине. Највеће зелене површине су два градска парка у централном градском подручју.

Посебне естетске вредности су постигнуте провлачењем зелених површина између стамбених и других објеката унутар градских блокова. Преостале зелене површине у граду и приградском окружењу настале су углавном спонтано (са изузетком четинарских састојака на брду „Јевик“) али без елемената планског уређења. Ово брдо има све услове да убудуће уз мере уређивања, постане парк-шума и излетиште грађана а и најповољније место за пасивну рекреацију и одмор. „Јевик“ има још једну врло важну улогу за град, а то је непресушни извор за аеромелиорацију загађеног градског ваздуха.

Поред брда „Јевик“ потребно је поменути и остале изворе аеромелиорације од значаја за град, то су : брдо „Љубин браник“, брдо „Цервин“, за западни део града брдо према селу Жлну и Црвењу као и део терена према селу Берчиновцу за источни део града. Северни, југоисточни и југозападни делови града су отворени речним долинама па се и не предвиђају специјалне изворне зоне за проветравање града.

Подручје Плана генералне регулације Књажевца налази се на простору РВА подричја (РВА- Prime Butterfly Areas in Serbia), односно на простору потенцијалног одабраног подручја за дневне лептире у Србији “Стара планина (34)”;

Југоисточни део подручја Плана генералне регулације Књажевца (КО Трговиште) захвата IBA (Important Bird Areas). Подручје (међународно значајно подручје за птице у Србији) IBA-RS040IBA Стара планина је проглашено на основу критеријума међународне организације за заштиту птица Birdlife Internacional;

Подручје Плана генералне регулације Књажевца налази се на простору националне еколошке мреже Стара планина(80) (Уредба о еколошкој мрежи, “Службени гласник РС”, бр.102/2010);

У близини Предметног подручја налази се и простор означен као значајно подручје за биљке IPA (Important Plant Areas) подручја. Такође треба поменути и “ЕМЕРАЛД” мрежу, која представља део европске еколошке мреже за очување дивље флоре и фауне и њихових станишта, и програм NATURA 2000, коју чини европска мрежа заштићених природних подручја. Стара планина је Емералд подручје.

3.1.3. Створене вредности

Створени ресурси (инфраструктура и супраструктура) омогућавају становницима Књажевца нормалан живот и рад. Негативне утицаје на животну средину имају неадекватно изабране и санитарно неопремљене локације за комуналне намене (несанирана депонија комуналног отпада Књажевца).

1. Становништво и здравље

На планском подручју 2002. године је било 19.351 становник, а процењено је да ће у планском зениту до 2025 године бити око 29.273 становника. Раст броја становника у граду

је на рачун опадања броја становника у сеоским срединама, као и на стратешком опредељењу будућег регионалног развоја, а то је ревитализација становништва на подручју региона.

Основне претпоставке за демографску ревитализацију у наредном периоду су реструктурирање привреде, подстицање и осавремењавање образовања и интензивирање инвестиционе активности, са ослоном на регионалну развојну стратегију која значи стратешко опредељење на развој малих градова, градова средње величине и сеоских и пограничних подручја.

Реализације ових претпоставки омогућиле би утицај и на демографска кретања, јер би створили услове за :

- Повећање природног прираштаја и његов прелазак на позитивне вредности

- Заустављање великог одлива становништва

- Планска улагања у изразито неразвијена подручја која су и највише захваћена депопулацијом како би се зауставио негативан тренд и повећао број становника

- Подизање нивоа квалитета живота у општини кроз отварања радних места, побољшање доступности образовним, здравственим, социјалним и културним садржајима, као и унапређење комуналних и стамбених услова

- Боље коришћење изграђеног стамбеног фонда

- Усклађивање мреже средњошколских, виших и високих установа са потребама нове привредне структуре

Што се тиче здравственог стања становништва Књажевца утичу следећи фактори:

- непотпуна опремљеност града фекалном канализацијом

- непостојање постројења за пречишћавање отпадних вода и загађење водотока Сврљишког и Трговишког Тимока

- неадекватно решена диспозиција отпадних материја

- потенцијална опасност од импорт-експорт инфекција

Као последица наведених услова евидентиране су епидемије цревних и трансмисионих заразних болести.

2. Инфраструктура, индустријски и други објекти, третман отпадних вода и отпада

Планско подручје повезује са осталим насељима путна мрежа коју чини магистрални пут М25 Зајечар-Ниш и регионални путеви Р-121; Р-247; Р-246, као и низ локалних путева. Главни путни правац је М-25, који ће се из разлога заштите животне средине, изместити изван централног градског насеља чиме се обезбеђује заштита града од негативних утицаја транзитног саобраћаја, пре свега теретног. Регионални пут Р-121 из правца Пирота ће се такође једним делом изместити. Нова траса ће ићи уз Трговишки Тимок и биће спојена са магистралним путем.

Снабдевање водом Књажевца одвија се са водоводног система „Сињи Вир“ и изворишта „Језава“. Извориште „Сињи Вир“ чине две каптаже. Само извориште је карстног порекла и празни се у самом кориту Сврљишког Тимока. Просечна издашност изворишта „Сињи Вир“ је око 200lit/sec. Друго извориште у систему „Сињи Вир“ је на локацији „Језава“ са издашношћу око 20lit/sec. Извориште се састоји од подземних галерија из којих се дренира вода алувијона Грезанске реке.

Прикупљање и транспорт отпадних вода са територије Књажевца одвија се општим

типом канализације. Целокупни канализациони садржај се одводи на постројење за пречишћавање отпадних вода и после третмана, пречишћене воде се испуштају у Бели Тимок. Постојење се временом нашло унутар самог насеља а и капацитет постројења је превазиђен, чиме је смањен ефекат пречишћавања и угрожен квалитет воде у реци.

Река Сврљишки и Трговишки Тимок је једним делом регулисана.

Концентрација развоја електроенергетике заснива се на изградњи у пренским капацитетима (напонски ниво 110kv- далеководи и трафостанице) и изградњи и доградњи дистрибутивних водова и трафостаница 35kv и 10kv за сигурније задовољење све већих потрошача.

Поред аутоматске централе „Алкател Е10“ која опслужује Књажевац и оближња насеља постоје још 17 централа које су повезане са главном централом коаксијалним и симетричним кабловима. Нови оптички кабли Зајечар- Књажевац- Ниш је у изградњи и на њему ће бити прикључене поред горе наведених централа и централе које су стациониране у селима кроз која пролази траса оптичког кабла.

У захвату општине Књажевац су изграђене базне станице мобилне телефоније мреже 063; 064 и 061.

Индустријска предузећа планског подручја локационо су углавном смештена на територији Књажевца у деловима индустријских зона. Индустријска предузећа већ дужи период не раде пуним капацитетима. При лоцирању ових предузећа се имало у виду еколошки и здравствени значај подручја.

Депонија комуналног отпада је спонтално настала и несанитарна је.

3. Заштићена културно-историјска баштина

Очување непокретне културне баштине омогућено је кроз заштиту (уписом у регистар проглашењем и евидентирањем):

А) Заштићених просторних целина: све су делови урбане целине- Старе Чаршије- а налазе се у центру Књажевца;

Б) Заштићена културна добра;

В) Културна добра која уживају претходну заштиту;

Г) Значајнији евидентирани објекти. Евидентирани су археолошки локалитети из разних периода, етнолошки споменици и црква.

3.2. Варијанте развоја планског подручја – сценарији развоја и процена ефеката варијанти

У оквиру Стратешке процене разматрана су, упоређивана и вреднована, два могућа сценарија:

а) сценарио нултог развоја (варијанта нереализовања плана)

б) варијанта развоја и заштите планског подручја повољна са аспекта заштите животне средине (рађена са по 3 варијантна решења за демографска кретања и саобраћај).

Код демографије избор решења не може утицати на животну средину.

Положај магистралног пута М-25, који пролази једним делом кроз град, је неопходно изместити на дистанцу која обезбеђује заштиту од негативних утицаја саобраћаја.

Ради избора оптималне трасе на деоници Ниш-Зајечар магистралног пута М-25

предлажу се следеће две варијанте:

1. Варијанта I – Из правца Ниша траса скреће југоисточно од града, заобилази већи део града укршта се са регионалним путем Р-121, пролази кроз Трговиште, заобилази насеље „Бошево“ и укључује се на постојећи магистрални правац М-25 према Зајечару.

2. Варијанта II - Из правца Ниша скреће југозападно према железничкој прузи и на удаљености од око 250м и укључује се на улицу Бранке Динић и Спасоја Милкића. Затим скреће према североистоку, између железничке пруге и Сврљишког Тимока, пролази преко Белог Тимока и укључује се у пут за Зајечар.

Ефекти варијанти планираног развоја на животну средину

Ефекти	ознака
Укупно позитиван	+
Укупно негативан	-
Нема директног ефекта или нејасан ефекат	0
Нема података	?

3.2.1. Нереализовање плана као варијанта (сценарио нултог развоја)

Област плана	Сценарио нултог развоја	Циљеви стратешке процене утицаја						
		1	2	3	4	5	6	7
Заштита животне средине	Неконтролисано повећање обима саобраћаја кроз центар града неконтролисано загађење и коришћење водног ресурса, неконтролисано депоновање и одлагање отпада, непланска градња	-	-	-	-	0	0	-
Заштита природних добара	Угрожавање био и геодиверзитета природних вредности због непланске изградње супраструктуре и инфраструктуре али и услед природних деградационих процеса (бујица, ерозија, поплава, клизишта), загађивање ваздуха и вода	-	0	-	-	-	0	-
Заштита непокретних културних добара	Даље пропадање и рушење објеката културно-историјског наслеђа, даље запостављање евиденције и валоризације свих културних добара на подручју Плана	-	0	-	-	-	-	-
Становништво насеља, јавне службе	Стагнација и благи пад становништва у општини, наставак миграционих кретања ка већим центрима. Јавне службе би користиле постојећу мрежу објеката	-	0	0	-	-	-	-
Привреда	Спонтани и тренд- развоја малих и средњих предузећа и постојећих индустријских грана, без нових грана, неконкурентност локалне привреде,	-	-	-	-	-	-	-

	неразвијеност производних и услужних заната							
Туризам	Даља слаба развијеност туристичке понуде, само за домаће становништво, неразвијеност угоститељских, трговинских и сервисних садржаја, коришћење постојећих капацитета	0	-	-	0	-	0	-
Саобраћај и саобраћај на инфраструктура	Користила би се и даља саобраћајна мрежа.Пут М-25 Ниш- Зајечар би пролазио кроз градско језгро, као и регионални пут Р- 121 који пролази кроз приградско насеље Трговиште и Дубраву	0	-	-	-	-	0	-
Воде и водопривредна инфраструктура	Губици у дистрибутивним системима, нерационална и ненаменска потрошња воде, неконтролисано испуштање отпадних вода, недовољан развој канализационих система и угрожавање водотока	-	-	-	-	0	-	-
Енергетика	Пораст нерационалне потрошње енергије у градовима, централизовани систем топлификације	0	0	0	-	0	-	-
Телекомуникација	Даља девестиција технички застареле мреже, дигитализација мреже	0	0	0	-	0	-	
комунална	Недовољно развијена комунална инфраструктура, непостојање санитарне депоније, наставак неконтролисаног одлагања комуналног отпада, нерегулисана питања уређења гробља, пијаца и јавних површина	-	-	-	-	-	-	-

Циљеви стратешке процене

- 1- Правила коришћења, уређења и заштите планског подручја
- 2- Очување и унапређење подручја посебне намене
- 3- Мере заштите природних вредности
- 4- Развој и размештај привредних делатности
- 5- Основна намена простора и биланс коришћења простора
- 6- Основна правила парцелације и регулације
- 7- Просторни развој, размештај и коришћење инфраструктурних система

3.2.2. Варијанте развоја и заштите планског подручја повољне са аспекта заштите животне средине

Процена утицаја у односу на циљеве Стратешке процене у варијанти реализовања плана (сценарио плана)

Област плана	Сценарио развоја и заштите планског подручја повољних са аспекта заштите животне средине	Циљеве стратешке процене утицаја						
		1	2	3	4	5	6	7
Заштита животне средине	Измештање саобраћаја из центра града, контролисано испуштање отпадних вода у водотокове после третмана пречишћавања, одлагање отпада на санитарним депонијама, планска градња објеката	+	+	+	0	0	0	+
Заштита природних добара	Одржавање екосистемске разноврсности, заштита земљишта од ерозије, заштита воде и ваздуха очување изворних лепота предела	+	+	+	0	+	0	+
Заштита непокретних културних добара	Ургентне активности конзервације и рестаурације непокретних културних добара; евидентирање и вредносно рангирање непокретна културна добра за заштиту; утврђивање заштићених околина објеката, локалитета и целина; израда неопходне урбанистичке документације за просторе непокретних културних добара	0	0	0	0	+	+	0
Становништво, насеља, јавне службе	Повећање доступности и квалитета услуга здравствене и социјалне заштите, повећање опремљености јавних служби, благи пораст броја становника, опадање миграционих кретања ка већим центрима, пораст броја запослених	+	+	0	+	+	0	+
Привреда	Развој малих и средњих предузећа, стварање конкурентних услова за развој привреде, развој производних и услужних заната, стварање повољне привреде и инвестиционе климе	+	0	+	+	+	0	+
Туризам	Развој туристичке понуде (бањски, сеоски и планински туризам) за домаће и стране туристе, развој угоститељских, трговинских и сервисних садржаја, проширење постојећих и изградња нових смештајних капацитета	+	+	+	0	+	0	+
Саобраћај и саобраћај	Изградити заобилазницу магистралног пута М-25 као и регионалног пута Р-121 и преусмерити саобраћај ван	+	+	+	+	+	0	+

на инфраструктура	централног градског језгра; у оквиру насеља реконструисати постојеће и изградити новопроектване улице и паркинге							
Воде и водопривредна инфраструктура	Контролисана потрошња воде, замена дотрајалих водоводних цеви и уређаја, израда постројења за пречишћавање отпадних вода, завршетком изградње канализационог система смањило би се загађење водотока	+	+	+	+	+	0	+
енергетика	Проширење капацитета постојећих и изградња нових електро-енергетских објеката и инфраструктуре; рационална потрошња електро-енергије топлификација већег дела насеља, развој гасоводне мреже;	+	0	0	+	0	+	+
Телекомуникација	Техничко осавремењавање постојеће ТТ-мреже; изградња квалитетне и поуздане телекомуникационе мреже; изградња базних станица мобилне телефоније, радио и ТВ предајника	+	0	0	+	0	+	0
Комунална опрема	Санација постојеће несанитарне депоније, изградња прихватних пунктова за одлагање отпада и превоз отпада дорегионалне депоније; мере за уређење гробља и јавних површина	+	+	+	+	+	+	+

Циљеви стратешке процене

- 1- Правила коришћења, уређења и заштите планског подручја
- 2- Очување и унапређење подручја посебне намене
- 3- Мере заштите природних вредности
- 4- Развој и размештај привредних делатности
- 5- Основна намена простора и биланс коришћења простора
- 6- Основна правила парцелације и регулације
- 7- Просторни развој, размештај и коришћење инфраструктурних система

3.2.3. Најповољније варијантно решење са аспекта заштите животне средине

Изабрано је развојно варијантно решење са измештањем деонице магистралног пута М-25 и дела регионалног пута Р-121 из градског језгра.

Разлози одлучујући за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења су :

-Избору развојног решења није дата алтернатива још код дефинисања основног циља Плана генералне регулације и дефинисања општих циљева Стратешке процене, што је потврђено и проценама ефеката варијанте развојног решења и варијанте нереализовања плана упоредно извршених у претходном поглављу. Заштита животне средине постављена је за оквир укупног развоја (подразумева се и очување вредних делова као и заустављање деградације и унапређење деградационих делова животне средине).

-За измештање деонице пута М-25 и дела регионалног пута Р-121 из градске зоне одабрана је варијанта I. Изабрана траса, у односу на тунелску варијанту II, представља најповољније компромисно решење у погледу нарушавања изгледа простора, стабилности терена и претпостављених трошкова, односно добро еколошко решење са реалнијим изгледом за реализацију.

3.3 Процена утицаја плана на животну средину

3.3.1. Критеријуми за процену утицаја и планска решења **обухваћена проценом**

По избору варијантног решења одређују се карактеристике могућих утицаја (на основу утврђених критеријума врши се процена: вероватноће утицаја, просторне димензије утицаја, трајање утицаја и њихових последица, величине могућих утицаја на животну средину).

Значај утицаја на животну средину планских решења, предложене варијанте, процењује се на основу наведених критеријума односно карактеристика утицаја.

Критеријуми за вероватноћу утицаја

Вероватноћа утицаја	ознака
100% (известан)	И
>50% (вероватан)	В
<50% (могућ)	М
> 1% (није вероватан)	Н

Критеријуми за карактер утицаја (трајање утицаја и последица)

Трајање утицаја	ознака
Повремени-привремени (краткотрајни)	К
Дуготрајни	Д

Критеријуми за просторну димензију утицаја

Просторна димензија утицаја	ознака
Глобални утицај	Г
Државни (национални)	Н
Регионални	Р
На подручју плана	П
Локални (на делу планског подручја)	Л

Критеријуми за величину утицаја

Величина утицаја	ознака
Врло повољан (велики-позитивни)	+3
Повољан (већи-позитиван)	+2
Мањи позитиван	+1
Без утицаја или је утицај нејасан	0
Мањи негативан	-1
Неповољан (већи-негативан)	-2
Критичан (велики-негативан)	-3

Експертски приступ је да су за планско подручје значајни они (негативни или позитивни) утицаји планских решења који су:

- Извесни или вероватни;
- Са дуготрајним утицајем (последицама);
- На регионалном или планском нивоу подносе велики или већи утицај;
- На локалном нивоу подносе велики утицај

Критеријуми за процену значаја утицаја

Вероватноћа утицаја	Просторна димензија утицаја	Величина утицаја	Ознака процењених значајних утицаја
Известан или вероватан	Регионални ниво	Велики позитиван	В (И) П+3
		Већи позитиван	В (И) П+2
		Велики негативан	В (И) П-3
		Већи негативан	В (И) П-2
	Подручје плана	Велики позитиван	В (И) П+3
		Већи позитиван	В (И) П+2
		Велики негативан	В (И) П-3
		Већи негативан	В (И) П-2
Локални	Велики позитиван	В (И) Л+3	

ниво	Велики негативан	В (И) Л-3
------	------------------	-----------

Планска решења обухваћена проценом утицаја

ознака	Планско решење
1.	Демографски развитак
1.1.	Ниво утицаја планских решења је: успоравање опадања укупног становништва до просечне годишње стопе раста од 14%
2.	Привредне делатности
2.1.	Модернизација постојећих и изградња нових прерађивачких капацитета
2.2.	Развој грађевинарства
2.3.	Развој агрокомплекса (пољопривреда и прехранбена индустрија)
2.4.	Развој и модернизација индустрије
3.	Саобраћај
3.1.	Измештање деонице магистралног пута М-25 Зајечар-Ниш ван уже зоне градског језгра
3.2.	Измештање деонице регионалног пута Р- 121 Сокобања-Пирот ван уже зоне градског подручја
3.3.	Изградња и реконструкција локалних саобраћајница
3.4.	Реконструкција и изградња новопројектованих улица у оквиру Плана генералне регулације
4.	Остала реконструкција
4.1.	Реконструкција система за водоснабдевање Књажевца
4.2.	Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода Књажевца
4.3.	Реконструкција и изградња система за одвод фекалне канализације
4.4.	Изградња система за одвод атмосферске канализације
4.5.	Изградња трафо-станица
4.6.	Изградња квалитетне ТТ мреже, изградња базних станица мобилне телефоније, радио и ТВ предајника
5.	Рекултивација деградираних површина
5.1.	Рекултивација еродираних земљишта и клизишта
6.	Заштита животне средине
6.1.	Стање природних и створених вредности
6.2.	Стање природних и културних добара

3.3.2.Процењени могући негативни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово ублажавање

У случају нултог развоја, тј . код варијанте неспровођења плана, негативни утицаји ће се испољити у свим секторима развоја.

Негативни утицаји изазвани конкретним планским решењима, се не очекују. У току спровођења плана могу се јавити негативни „неочекивани“ утицаји као акциденти или од природних непогода.

Планске мере за ублажавање односе се на сталну контролу ефеката.

3.3.3.Процењени позитивни утицаји Плана на животну средину и планске мере за њихово увећање

Најзначајније увећање позитивних утицаја постиже се код инфраструктурног система:

-Квалитет живота се унапређује изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода, изградњом канализационог система, санирањем земљишта деградираног ерозијом у приобаљу. Затварањем и санирањем постојеће несаниране депоније комуналног отпада, утврђивањем зона санитарне заштите и режима коришћења простора у њима, измештањем деонице магистралног пута М-25 и деонице регионалног пута Р-121 из уже зоне заштите.

-Све наведене мере истовремено штите од деградирања или чувају или унапређују и неки други чинилац животне средине. Оне истовремено спречавају и ограничавају негативне постојеће утицаје а увећавају позитивне утицаје плана на животну средину.

3.4. Начин на који су при Стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине и карактеристике утицаја

3.4.1.Начин на који су при стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине

Чиниоци животне средине су: вода, земљиште, ваздух, клима, јонизујуће и нејонизујуће зрачење, бука и вибрације, биљни и животињски свет, станишта и биодиверзитет, заштићена природна добра, становништво, здравље људи, насеља, културно-историјско наслеђе, инфраструктурне мреже и објекти, индустријски и други објекти.

Чиниоци животне средине одређени су при утврђивању методолошког приступа за прву групу критеријума (карактеристике Плана) и послужиле су као основ за вредновање животне средине, а биће и кључни елементи за управљање њом. Саставни су део сваког крака Стратешке процене утицаја и елемент сваког поглавља овог Извештаја.

Код анализе постојећег стања животне средине указано је на затечено стање и квалитет сваког њеног чиниоца појединачно (поглавље 3.1. овог Извештаја) а затим извршена оцена стања и процена утицаја и њихово појединачно, кумулативно и синергијско дејство на укупну животну средину или на појединачне чиниоце.

Код процене будућег стања и квалитета животне средине (као последице планских решења) промене по секторима развоја су оквири у којима су процењени утицаји деловања Плана генералне регулације на сваки чинилац животне средине појединачно. Чиниоци животне средине и области које могу бити изложени значајним утицајима (уочени при анализи стања, дефинисани су Одлуком о изради стратешке процене, као питања заштите животне средине која се разматрају у оквиру израде Стратешке процене:

- Рационално коришћење и заштита природних ресурса од загађења и деградације:
- Заштита од ерозије и бујица;
- Заштита од експлоатације минералних сировина, утицај индустријских постројења,

туризма, саобраћаја и енергетике;

- Спречавање неконтролисане изградње;
- Адекватан третман отпада и отпадних вода;
- Побољшање квалитета живота на планском подручју;
- Заштита од елементарних непогода и удеса.

Приказ разлога за изостављање одређених питања из поступка стратешке процене

У складу са Одлуком о изради стратешке процене, у оквиру Стратешке процене посебно се не разматрају следећа питања животне средине:

-Заштита ваздуха од загађења, обзиром да је утицај процењен као могућ (М) и локални (Л), код експлоатације минералних сировина, индустријских постројења, саобраћаја, енергетике и туризма, па је питање разматрано у оквиру заштите ових области;

-Заштита биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета, обзиром да је ово питање разматрано у оквиру третмана заштићених природних добара.

При одлучивању о питањима животне средине, поштовани су прибављени услови и мишљења изнета у претходним костатацијама. Анализирано је стање животне средине, идентификовани су постојећи утицаји на чиниоце животне средине, међусекторски узроци деградације животне средине и утицаји привредних сектора на животну средину и процењени су могући природни и социо-економски утицаји. Предложена су варијантна решења за спречавање неких могућих негативних утицаја, тј. За заштиту (измештање деоница М-25 и Р-121 из уже градске зоне) и за очување и унапређење (демографске пројекције са мерама за пораст становништва),и извршено опредељење за најповољнија, којима се оптимизирају могући утицаји (спречавају евентуални негативни-или минимизирају њихови ефекти а подстичу се позитивни утицаји).

3.4.2.Начин на који су при стратешкој процени узете у обзир карактеристике утицаја

Карактеристике утицаја за актуелно планско подручје могу бити: вероватноћа, интензитет, сложеност (ревирзбилност), трајање, учесталост, понављање, локација, број изложених становника, прекогранична природа утицаја, кумулативна и синергијска природа утицаја.

Карактеристике могућих утицаја одређене су при утврђивању методолошког приступа, за другу групу критеријума, за утврђивање значајних утицаја и њихових потенцијалних последица по животну средину. Спречавање или значајно ублажавање стања значајних негативних утицаја, евидентираних у постојећем стању или могућих као акциденти или последица природних појава, као и подстицање позитивних утицаја, сматрају се значајним позитивним утицајем плана.

Карактеристике утицаја идентификоване су увидом на терену или преузете из постојеће студијске и планске документације.

При стратешкој процени утицаја, у складу са експертским приступом узети су у обзир они утицаји (позитивни или негативни) који су за планско подручје значани, тј. утицаји који су извесни или вероватни (И,В), са дуготрајним утицајем или последицама (Д), који су на

регионалном или планском нивоу (Р,П) велики или већи (+3; -3; +2; -2;), као и они који су на локалном нивоу (Л) велики (+3, -3).

3.4.3. Кумулативна и синергијска природа утицаја

Најзначајнија карактеристика утцаја на планском подручју је њихова кумулативна и синергијска природа.

Неке активности истовремено се одражавају на више субстрата животне средине, а на један субстрат може истовремено утицати више активности. Планска решења и мере су предложени тако да имају кумулативно и синергијско дејство на више субстрата животне средине.

Утврђивање орјентационе границе грађевинског подручја спречава неконтролисано трајно губљење пољопривредног и шумског земљишта за примарну намену.

Утврђивањем локације и услова за санитарно опремање депонија кумулативног отпада, спречава се загађење и омогућава заштита, очување и унапређење квалитета земљишта, вода и ваздуха, обезбеђује ревитализација деградираних земљишта и штити од евентуалног деградирања.

Изградњом система за каналисање и пречишћавање отпадних вода, штите се воде и земљиште од загађења и чува квалитет ваздуха.

Измештањем деонице пута М-25 и Р-121 из ужег градског језгра обезбеђује се заштита ваздуха и заштита од буке, вибрације, акцидентата.

Зелени коридори и техничке мере (одводни канали) предвиђени уз регионалне саобраћајнице, омогућавају заштиту од акцидентата.

Планска решења, укупно, конципирана су тако да служе заштити, очувању и унапређењу свих супстрата животне средине, односно одрживом развоју укупног подручја.

Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама, битни за израду стратешке процене са становишта циљева и процене могућих утицаја

У току израде Плана генералне регулације вршене су консултације са представницима:

- Министарство науке и заштите животне средине
- Завод за заштиту природе Србије- радна јединица у Нишу
- Завод за заштиту споменика културе Ниш
- ЖТП- Београд
- ЈП „Србија воде“ - Водопривредни центар Неготин
- Ресорних служби општине Књажевац

Консултације су коришћене за постављање циљева израде плана у области заштите и процене могућих утицаја у погледу вероватноће, локације, значаја. Сугестије са консултација су уграђене у планска решења, а о резултату су поменуте установе давале

мишљења. Таквом стручном сарадњом омогућено је да се планским решењима изврши оптимизирање могућих утицаја.

Г. (4) Смернице за израду стратешких процена утицаја планова (на истим или нижим хијерархијским нивоима) и процена утицаја пројеката на животну средину

Заштита подручја Плана генералне регулације, мора бити обезбеђена на свим нивоима планирања, као и кроз пројектовање и изградњу.

Предвиђена је као провера и допуна или даља, детаљна, разрада ове стратешке процене, израда Стратешке процене утицаја или Процене утицаја (у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о стратешкој процени утицаја и Законом о процени утицаја „Службени гласник РС“ 135/04), за следеће урбанистичке планове и пројекте чија је израда предвиђена Законом о планирању и изградњи или овим Планом генералне регулације.

1. Стратешка процена утицаја

-Плановима детаљне регулације за одређене делове града који се предвиде посебним програмом.

- Планског документа за санитарну депонију комуналног отпада- будућу трансфер станицу.

2. Процена утицаја

- Студије избора локације за проширење или ново градско гробље Књажевца, и инвестиционо- техничке документације;

- Пројеката за нове објекте и деонице мрежа саобраћајне и техничке инфраструктуре.

Д.(5) Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг)

За потребе израде Плана генералне регулације извршено је осматрање и оцена стања животне средине планског подручја, којима је превазиђен недостатак мониторинга, и омогућено да планска решења буду основ очувања, унапређења и заштите природних и створених вредности. Одреднице Плана генералне регулације да се мониторинг мора обезбедити је од највећег значаја.

Мониторинг треба организовати у склопу информационог система животне средине (социо-економског, просторног, еколошког). Он подразумева систематско мерење, испитивање и оцењивање индикатора стања и загађења животне средине кроз праћење природних добара (воде, земљишта, флоре и фауне, биодиверзитета, ваздуха, елемената климе) и створених услова (буке, зрачења, акцидената). Посебна намена подручја Плана генералне регулације намеће потребу за формирањем стационарне мониторинг-истраживачке станице, на посебно одабраном локалитету.

5.1. Циљеви Плана у погледу мониторинга

При дефинисању посебних циљева за израду Плана генералне регулације као посебан циљ зацртано је успостављање система контроле и управљања планским подручјем, тј. увођење мониторинга.

Остварењем овог циља омогућиће се:

-Провере оптималности планских решења и помоћ при њиховој имплементацији;

-Активан однос према социо-економским променама и променама у простору;

-Рационално управљање ресурсима

-Благовремена и потпуна информисаност о еколошким проблемима како стручне јавности тако и становништва; обезбеђење већег учешћа јавности у доношењу одлука у погледу заштите животне средине је следећи ниво управљања животном средином.

- Обезбеђење базе за предузимање конкретних активности ресорних општинских служби за очување и унапређење еколошке равнотеже планског подручја.

Потребно је ојачати и технички опремити службе које ће бити у функцији мониторинга и управљања животном средином и обезбедити партнерство свих заинтересованих страна у решавању проблема заштите.

5.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Законска регулатива не садржи стандардизовани систем индикатора за мониторинг животне средине, а за планско подручје не постоји потпуна информациона основа, па се избор ових индикатора врши према циљевима стратешке процене (чије остварење и треба да прате), а предлог треба кориговати по успостављању мониторинга, по стандардизовању система индикатора и комплетирању информационе основе за град Књажевац.

Треба установити посебне мониторинге за све чиниоце животне средине (социо-економске и просторне) као делове јединственог мониторинга. На тај начин ће индикатори праћења животне средине обављати и функцију праћења одрживости развоја подручја.

За сваки од ових мониторинга, предлаже се избор индикатора по следећим критеријумима:

-Пресек стања: показатељи квантитета и квалитета

-Промене и утицаји: интензитет, сложеност, локација, број изложених становника, прекогранична природа утицаја;

-Закључци: трајање, учесталост, понављање, кумулативна и синергијска природа утицаја.

Предлаже се да индикатори за мониторинг буду исти као и за стратешку процену утицаја

	Општи циљевии/посебни циљевии	индикатори
1.	Створити услове за одржавање и дугорочни развој водног режима на подручју Плана генералне регулације, уз рационално коришћење вода у оквиру интегралног комплесног и јединственог система коришћења вода, заштите вода и од вода	
1.1.	Унапредити заштиту од поплава, ерозије, бујица, клижења и других видова штетног дејства вода и зауставити и спречити деградацију земљишта	Регулација водотока Пошумљавање Хидротехничке мере
1.2.	Успоставити и развити систем наводњавања	Количина вода Квалитет вода

1.3.	Очувати количине и унапредити квалитет хипер и хипотермалних вода	Изградња комуналних система Контролисано коришћење хемијских средстава
2.	Очување вредности ваздуха као лековитог фактора	
2.1.	Створити нове зоне ваздушних бања у окружењу	Елементи климе
2.2.	Строго контролисати ниво емисије штетних материја у ваздуху	Емисија честица и гасова
2.3.	Минимизирати изложеност становништва загађеном ваздуху	Број дана са прекорачењем граничне вредности емисије (ГВИ)
		Индекси квалитета ваздуха
3.	Ублажити ефекте стаклене баште	Контрола емисије и апсорпција угљен-диоксида
		Контрола потрошње фосилних горива за грејање и производњу
4.	Очување природна добра и биодиверзитет и унапредити предео	
4.1.	Очувати биодиверзитет	Стање заштићених врста
4.2.	Извршити рекултивацију копова и земљишта	Рекултивисане површине
5.	Заштитити и унапредити здравље становништва	Број лекара на 1000 становника
		Морталитет деце
Учесталост цревних заразних болести		
Епидемије цревних и трансмисивних заразних болести		
6.	Ублажити негативан и обезбедити позитивне ефекте развоја на демографију и насеља	
6.1.	Поправити бројност и структуру становништва	Промена броја и структуре становништва
		Број младих породица по насељима
6.2.	Минимизирати утицај на насеља и објекте	Број објеката за рушење по насељима
7.	Подстицати економски развој и запосленост	% запослених од радно способног становништва
		% сеоског становништва са допунском делатношћу у непољопривредним делатностима
8.	Ублажити негативан утицај развоја на саобраћајну инфраструктуру; минимизирати негативан утицај дефицитарности водопривредне инфраструктуре	
8.1.	Минимизирати утицај на путну мрежу	Дужина путева по деоницама (КМ)
9.	Унапредити третман и одлагање комуналног и индустријског отпада	
9.1.	Смањити количину комуналног отпада који се депонује	% комуналног отпада који се одлаже на санитарну депонију-будућу трансвер станицу

9.2.	Контролисати поступање са медицинским отпадом	% прописно припремљеног медицинског отпада
9.3.	Одржати или смањити количину индустријског отпада који се депонује	% индустријског отпада који се рециклира
10.	Очувати значајна културна добра, заштитити незаштићена	Број и значај угрожених објеката културног наслеђа
		Број евидентираних објеката културног наслеђа које треба заштитити проглашењем и уписом у регистар
		Површине према режимима заштите културне баштине
11.	Поштовати еколошки праг; унапредити систем управљања заштитом животне средине	
11.1	Поштовати еколошки праг	Усклађивање развоја Књажевца са капацитетима животне средине
11.2.	Унапредити систем управљања заштитом животне средине	% буџета намењен заштити животне средине

5.3. Права и обавезе надлежних органа

Комплексност природних вредности и сложеност међусобних односа природних и антропогених појава захтевају усаглашеност са међународним стандардима из ове области. То се пре свега односи на Програм УН за животну средину (УНЕП), који кроз Глобални систем мониторинга животне средине (ГЕМС) и Система управљања подацима у служби мониторинга по географском принципу (ГРИД), уводе интегрисане податке по појединим специфичним проблемима животне средине, што олакшава израду регионалних, националних и локалних система мониторинга.

Влада Србије обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са Закономима који ову област регулишу и доноси програм мониторинга за период од две године.

Општина Књажевац доноси програм мониторинга на својој територији (који мора бити усклађен са програмом за територију Србије) и обезбеђују финансијска средства за његово спровођење; у оквиру ових мониторинга, методологија праћења и мерења основних компоненти екосистема са аспекта очувања животне средине мора се ускладити са директивама ЕУ и препорукама Светске здравствене организације.

Влада утврђује критеријуме и мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења.

5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних утицаја

Неочекивани негативни утицаји могу бити услед природних сила (односно елементарних непогода-земљотреса, поплава), или услед људске делатности (акциденти у саобраћају).

У случају непосредне опасности или у току елементарних непогода, зависно од врсте утицаја, морају се предвидети мере утврђене одговарајућим законима и прописима или одлукама локалне заједнице и штабова цивилне заштите, у прописном поступку.

Концепт заштите од земљотреса заснован је на опште примењиваном принципу „прихватљивог“ сеизмичког ризика, тј. стварању планерских и пројектних грађевинско-техничких услова за минимизирање људских жртава и материјалне штете, јер се апсолутна заштита од земљотреса не може постићи. Примена техничких норматива оставља при максималним потресима ризик од оштећења комуналне инфраструктуре.

Концепт заштите од поплава заснован је на доследној примени постојећих планова редовних и ванредних мера, зависно од хидролошких услова и проглашавања мера на основу редовних мерења и хидролошких осматрања од стране Републичког хидрометеоролошког завода.

Како се саобраћајницама које пролазе кроз планско подручје не транспортују отровни, опасни или експлозивни материјали, утицаји од акцидентата су могући само у зони пута.

Ђ.(6) Приказ коришћене методологије и околности **у изради стратешке процене**

6.1. Опис методолошког приступа

Промена методологија Стратешке процене и израда Извештаја о стратешкој процени утицаја заснива се на Закону о стратешкој процени и Закону о заштити, као и на пракси стратешке процене у Европи, уграђене у (енглеско) Практично упутство за примену EU Direktive 2001/42/EC на урбанистичке и просторне планове и у Упутства EC DG XI за процену индиректних и комуналних утицаја и интеграција утицаја.

Општи методолошки поступак произашао је из Одлуке о изради Стратешке процене којом је, на основу посебног третмана подручја (где концепт одрживог мултидисциплинарног развоја подразумева паралелан третман еколошких и социо-економских питања) и карактеристика овог Плана генералне регулације (његовог значаја за заштиту животне средине и одржив развој; заштите изворишта водоснабдевања; основних проблема подручја; значаја плана за даљу планску и урбанистичку разраду; евидентирања дугорочних и интензивних негативних утицаја) утврђен обим и садржај Стратешке процене.

Како информациона основа о животној средини ни систем индикатора о њеној заштити нису стандардизовани, еколошке смернице за планирање (које су у основи планских циљева) дате су у односу на процењено стање животне средине. На основу планираних решења дефинисане су еколошке смернице за спровођење плана и имплементацију, тј. за даљи одрживи развој подручја.

Примењени метод израде Стратешке процене подразумевао је перманентно идентификовање проблема и дефинисање мера заштите животне средине, а реализован је кроз међусобно повезане оперативне фазе са повратним дејством (засноване на Закону о Стратешкој процени и пракси стратешке процене у Европи):

-Утврђивање полазних основа; на основу прелиминарне оцене стања животне средине, захтева и циљева заштите животне средине и других планова, програма, стратешких докумената, као и карактеристика плана и планског подручја и дефинисаних питања заштите животне средине у плану, припремљени су:

-Циљеви Стратешке процене; успостављена је веза између циљева плана и планских решења са циљевима Стратешке процене; посебни циљеви су разрада општинских, а на основу циљева су изабрани индикатори уз ослањање на индикаторе Европске агенције за животну

средину;

-Процењене су варијанте развоја планског подручја са аспекта заштите животне средине;

-Извршена је процена утицаја планских решења на животну средину и дефинисане су мере за спречавање и ограничавање негативних и увећање позитивних утицаја као и правила заштите животне средине;

-Усмерена је припрема стратешких процена за ниже нивое планирања и предложен програм мониторинга за спровођења плана.

Методолошки критеријуми су основ за вредновање животне средине и кључни елементи управљања животном средином. Критеријуми за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја и њихових могућих последица по животну средину, формиран су на основу увида стања на терену и на основу доступне информационе основе и постојеће просторно-планске, урбанистичке и студијске документације.

Критеријуми су :

-Карактеристике Плана генералне регулације: његов значај за заштиту животне средине и одрживи развој: могући утицаји на чиниоце животне средине (ваздух, воде, земљиште, микроклиматске карактеристике, биљни и животињски свет, станишта и биодиверзитет, заштићена природна и културна добра, становништво, инфраструктурне системе, зоне привређивања и остале створене вредности); утицај плана на друге планове;

-Карактеристике могућих утицаја: кумулативна и синергијска природа утицаја; ризици по људско здравље и животну средину; деловање на области од природног, културног и другог значаја; деловање на деградирани подручја; величина и значај утицаја (величина утицаја је процена штете или користи од процењеног деловања на животну средину; значај утицаја је простор који може бити изложен деловању промена у животној средини); карактер утицаја односно последица (краткорочни, дугорочни, реверзибилни ефекти); вероватноћа утицаја (значајна за доношење одлуке у току израде плана, до момента усвајања).

Извештај о стратешкој процени утицаја ради се за подручје Плана генералне регулације, на основу расположивих података, постојеће просторно-планске и студијске документације, експертске процене стања животне средине и процене могућих утицаја планираних решења на животну средину, и стечених искустава и знања.

Извештај о стратешкој процени утицаја ставља се на јавни увид истовремено са предлогом Плана генералне регулације.

6.2. Приказ околности у поступку Стратешке процене

У складу са одредбама члана 26. Закона о стратешкој процени, донета је Одлука о изради стратешке процене за План генералне регулације који је у фази Предлога, на основу које је Стратешка процена официјелно обављена и сачињен Извештај. Како је План генералне регулације рађен са циљем да се обезбеди укупна заштита простора, и да заштита буде оквир мултидисциплинарног развоја, планска решења су резултат оцене постојећег стања и перманентног идентификовања проблема и одлучивања о могућим променама животне средине услед природних и људских активности, вршених током припреме и израде плана од стране чланова стручног тима и представљају њихова експертска мишљења о оптимизирању утицаја планским решењима.

E.(7) Начин одлучивања о плану, варијантним решењима, Стратешкој процени утицаја и начин на који су питања животне средине укључена у План

7.1. Приказ начина одлучивања

Одлука о врсти плана (План генералне регулације општине Књажевац) донета је јер се ради о градском значајном подручју.

Карактер и разлози израде овог Плана генералне регулације, узроковали су да циљеви заштите животне средине буду истовремено и циљеви израде Плана генералне регулације, па су планска решења дефинисана тако да оптимизирају све постојеће и могуће утицаје.

Планерски приступ код обе фазе израде Плана генералне регулације (тј. Стратегије развоја и Предлога Плана генералне регулације) је обезбеђење одрживог развоја планског подручја, тј. развоја у оквирима заштите и очувања животне средине.

Одлуком о изради стратешке процене је утврђен обухват Стратешке процене и на основу проблема заштите животне средине уочена је потреба дефинисања могућих утицаја планских решења на рационално коришћење природних ресурса и заштиту од загађења и деградације, заштиту од ерозија и бујица, могућих утицаја планских решења приказаних као утицај индустријских постројења, туризма, саобраћаја и енергетике, спречавања неконтролисаних изградње, третман отпадних вода и отпада, могућих утицаја планских решења на квалитет живота, заштита од елементарних непогода и удеса.

Тешкоће у оваквом процењивању утицаја произиласиле су (осим из неразвијеног система мониторинга и непотпуне информационе и документационе основе) и из непостојања стандардизованих индикатора за животну средину.

Стратешка процена је примењена у одлучивању о планским решењима и њени резултати су показали да су циљеви Плана генералне регулације као полазне поставке усклађени са циљевима заштите животне средине, тј. да постоји значајан степен компатибилности између закључака Стратешке процене и планских решења, и може се сматрати да су резултати Стратешке процене интегрисани у планска решења.

7.2. Опис разлога одлучујућих за избор Плана генералне регулације са аспекта разматраних варијантних решења

У I фази израде Плана генералне регулације, тј. у оквиру израде Стратешке процене утицаја разматрано је и варијантно решење нереализовања плана.

а) Нереализовање плана као варијантно решење-варијанта нултог развоја у еколошком и социо-економском погледу подразумева стагнацију и деградацију. Последице би биле: неконтролисано загађење- пре свега воде (услед недовољно развијене комуналне инфраструктуре, бесправне градње, неконтролисаног одлагања отпада), опадање квалитета воде и ризици при коришћењу за пиће, деградација земљишта (услед недовољно развијене комуналне инфраструктуре, бесправне градње, неконтролисаног одлагања отпада), опадање квалитета воде и ризици при коришћењу за пиће; деградација земљишта (услед ерозије, бујица са појавом клизишта, могућег загађења пестицидима и од несанитарне депоније).

б) Развијена решења подразумевају напредак у еколошком и социо-економском погледу.

-Демографским пројекцијама понуђене су варијанте утврђене применом аналитичког

метода. Резултати пројекције становништва у обе варијанте показују да ће се наставити процес депопулације на планском подручју, а разлике у прогнозираном броју становника нису значајне с'обзиром да би претпостављени виши ниво фертилитета имао утицаја само на изванредан пораст младог становништва (до 15. година). За морталитет према старости и полу је претпостављено да ће се задржати према скраћеним апроксимативним таблицама морталитета за 2000/2001. годину (СЗС Београд). У прогнозама се рачунало са претпоставком да ће миграциона кретања бити избалансирана.

1. Нижа варијанта се заснива на хипотези да ће се општа стопа фертилитета задржати на постојећем (ниском) нивоу од 40 промила. Старосна структура становништва се у просеку неће битно променити, постиже се извесни пораст учешћа млађег и средовечног, као последица утицаја смртности.

2. Средња варијанта;

3. Виша варијанта се заснива на хипотези да ће се општа стопа фертилитета до 2015. године задржати на нивоу од 40 промила а у даљем периоду повећати на 60 промила. Према вишој варијанти у којој се рачуна са повећаним обимом рађања, депопулација би била нешто успоренија (број становника за 6% већи у поређењу са нижом варијантом), што не би довело до преокрета ка позитивном расту укупног становништва, али би дугорочно имало несумњив утицај на ревитализацију старосне структуре и ниво репродукције.

-Саобраћајним решењима, за измештање деонице М-25 понуђене су две трасе.

Изабрано је развојно варијантно решење са нижом варијантом демографске пројекције и I варијантом саобраћајног решења за измештање деонице пута М-25 из уже зоне градског језгра.

Разлози одлучујући за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења су:

-Опредељење за развојно решење објективно нема алтернативе, што је утврђено још код дефинисања основног циља Плана генералне регулације и дефинисања општих циљева Стратешке процене, а потврђено и проценом ефеката развојног решења и сценарија нереализовања плана. Заштита животне средине постављена је за оквир укупног развоја (потраумева се и очување вредних делова као и заустављање деградације и унапређење деградираних делова животне средине).

7.3. Приказ начина на који су питања животне средине укључена у План генералне регулације

Планерски приступ изради Плана генералне регулације био је да заштита животне средине буде оквир укупног развоја планског подручја.

С' обзиром на карактер планског подручја и врсту плана и на такав планерски приступ, у сврху планерских опредељења, стручни тим који израђује План генералне регулације је у току свих припремних и планерских активности, сагледавања постојећег стања животне средине и могућих промена, вршио са аспекта очувања и заштите. Експертска мишљења о садашњем стању животне средине, могућих промена у животној средини услед социо-економског и просторног развоја или међусекторских узрока деградације и о потреби планске интервенције ради заштите, очувања и унапређења животне средине, била су присутна код свих активности током израде плана, што је резултирало планерским опредељењима и дефинисањем еколошких решења у оквиру Плана генералне регулације. Тешкоће у оваквом поступку произилазе из неразвијеног система мониторинга за животну средину и непотпуне информационе и документационе основе.

Након анализе стања и утврђивања стратегије развоја, план је утврдио просторне услове за даљи одрживи развој. Како је заштита оквир будућег развоја подручја, правила

коришћења и уређења су за сваки сектор развоја утврђивања истовремено, у оквиру утврђених зона заштите и у зависности од прописаног режима заштите.

Код сваког чиниоца природне и створене средине и за сваки сектор социо-економског развоја и пре утврђивања сваке појединачне намене простора, разматрани су:

- услови очувања, унапређења и заштите вредних делова животне средине
- заустављање деградација и ревитализација деградираних подручја
- превентивна заштита потенцијално угрожених подручја
- могући акциденти

Начин разматрања наведених питања и одлучивања о њима при утврђивању планских решења, а и приликом обављања стратешке процене, зависно је од постојећих података студијске документације.

Значајна је чињеница да нису вршена осматрања ни мерења стања елемената животне средине и да није успостављен мониторинг ниједног чиниоца животне средине.

Прибављени услови и претходне консултације од значаја за израду Плана и

Стратешку процену утицаја

У поступку израде Плана генералне регулације тражени су услови за израду од организација и органа који су по Закону имали обавезу да их припреме. Условне су достављала следећа министарства, институције и предузећа:

- Министарство науке и заштите животне средине;
- Завод за заштиту природе;
- Завод за заштиту споменика културе
- Министарство одбране
- Министарство унутрашњих послова-одсек противпожарне полиције
- Републички сеизмички завод
- РХМЗ
- Републичка санитарна инспекција
- ЈКП „Стандард“ - Књажевац
- ЈП за дистрибуцију електричне енергије „Електротимок“ Зајечар
- Телеком Србије

Консултације су вршене у току израде Плана генералне регулације и Извештаја о стратешкој процени утицаја.

У току израде Плана генералне регулације, о питањима животне средине вршене су консултације са претставницима:

- Завод за заштиту споменика културе
- Завод за заштиту природе Србије
- ЈВП „Србијаводе“
- Путеви Србије

У формирању варијантних решења и избору оптималних учествовали су:

- Ресорне службе и предузећа Општине Књажевац
- Комисија за планове-Књажевац

У току израде Извештаја о стратешкој процени извршене су додатне консултације са представницима:

- Завод за заштиту природе Србије-РЈ у Нишу
- Завод за заштиту споменика културе- Ниш
- Министарство здравља

Ж.(8) Учешће надлежних органа, организација и јавности у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени

У складу са чланом 18. Закона о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Плана генералне регулације дужан је да о овом Извештају о стратешкој процени утицаја, затражи мишљења од заинтересованих органа и организација. За заштиту планског подручја и имплементацију Плана генералне регулације, од значаја је нарочито да се прибаве мишљења од надлежних ресорних министарстава.

У складу са чланом 19. Закона о стратешкој процени и члана 81. Закона о заштити, учешће јавности се обезбеђује разматрањем Извештаја о стратешкој процени у оквиру излагања Плана генералне регулације на јавни увид и одржавања јавне расправе у зградама Скупштине општине Књажевац. Тиме се спроводи и начело информисања и учешћа јавности.

У складу са члановима 20, 21 и 22. Закона о стратешкој процени утицаја, орган надлежан за припрему Плана генералне регулације дужан је да сачини извештај о учешћу заинтересованих органа и учешћа јавности и на основу њега прибави оцену и сагласност органа надлежног за послове животне средине на основу којих се усваја План генералне регулације.

3.(9) Резиме Стратешке процене и закључак

Предлог Плана генералне регулације урађен је на основу тумачења постојећих утицаја на животну средину и процене могућих утицаја социо-економског развоја на животну средину. Одлука о изради стратешке процене донета је накнадно, стратешка процена се ради за Предлог Плана генералне регулације који је дефинисан и пред јавни увид, а Извештај о стратешкој процени треба да прикаже степен компатибилности најповољнијих решења са становишта оба документа.

Извештај о стратешкој процени утицаја елабориран је као финални производ тог процеса, ради стављања на јавни увид, чиме се остварује начело информисаности и јавности.

9.1. Полазне основе стратешке процене -просторни обухват и временски хоризонт; предмет, преглед садржаја и циљева Плана; однос Плана генералне регулације према релевантним плановима, програмима и другим стратешким документима

План генералне регулације се ради за период до 2025. године. Подручје Плана генералне регулације обухвата подручје Књажевца у површини од 1.766,00ха.

Предмет плана је мултифункционално коришћење простора у оквирима одрживог

развоја. Значај плана за заштиту животне средине и одрживи развој, произилази из посебног третмана подручја.

Предлог Плана генералне регулације је елабориран у 3 књиге.

Општи циљ израде Плана генералне регулације је обезбеђење просторних услова за мултифункционални развој планског подручја.

Посебни циљеви су: спровођење основних начела заштите животне средине; посебно значајан циљ је спровођење начела одрживог развоја целог подручја; заштита природних и културних вредности; успоравање (заустављање) демографског пражњења; комплетирање инфраструктурних мрежа (посебно хидротехничке и саобраћајне) и успостављање система контроле и управљања подручјем (мониторинга животне средине).

За План генералне регулације (посебно у погледу захтева и циљева заштите животне средине), стечене обавезе произилазе из Просторног плана подручја парка природе и туристичке регије Стара планина, Просторног плана Републике Србије и Водопривредне основе Републике Србије, смернице за опредељења дају стратешки документи: Предлог Националног програма заштите животне средине и Национална стратегија управљања отпадом и друге тематске стратегије.

9.2. Циљеви стратешке процене, избор индикатора и утврђивање компатибилности циљева стратешке процене са циљевима Плана генералне регулације

Циљеви стратешке процене дефинисани су на основу захтева у погледу заштите животне средине утврђених на нивоу Србије и међународном нивоу (општи циљеви) као и на основу прелиминарне оцене стања животне средине на планском подручју, захтева везаних за животну средину из других докумената (планова, прописа, програма, стратешких докумената), карактеристика плана и планског подручја и предлога заштите у Плану генералне регулације (посебни циљеви). Посебни циљеви Стратешке процене произашли су из посебне намене подручја, могућности његовог развоја и података о стању животне средине и могућим проблемима а истовремено представљају основ за планирање делатности, функција и садржаја, односно намене површина и коришћење простора у Плану генералне регулације, на принципима одрживог развоја. Посебни циљеви су разрада општих циљева. Овако дефинисани, циљеви стратешке процене су компатибилни са циљевима Плана генералне регулације.

Иако Закон о стратешкој процени није дефинисао индикаторе за стратешку процену имајући у виду да је он урађен према ЕУ Директиви, при утврђивању индикатора животне средине за ову стратешку процену, ослањало се на циљеве ове стратешке процене и на индикаторе Европске агенције за животну средину. За анализирано подручје није успостављен мониторинг па ни за потребе израде Плана генералне регулације нису вршена истраживања о стању чинилаца животне средине, па недостају квантитативни и квалитативни показатељи стања животне средине у таквим околностима, ставови о еколошким утицајима засновани су већим делом на експертском вредновању животне средине.

Значајно је да су, као последица чињенице да се План генералне регулације ради због заштите целокупне животне средине, при изради Плана генералне регулације и стварања услова за остварење његових циљева, коришћени исти закључци или показатељи стања и потребних интервенција, који су кроз Стратешку процену утицаја утврђени као индикатори.

9.3. Процена могућих утицаја и мере за смањење негативних утицаја (детална анализа стања животне средине; варијанте развоја планског подручја-сценарији развоја и процена ефеката; процена утицаја варијантних решења; процена утицаја планских решења; начин на који су при стратешкој процени утицаја узети у обзир елементи животне средине и карактеристике утицаја)

Деталном анализом стања животне средине обухваћени су сви њени чиниоци и сви сектори развоја; указано је на затечено стање и квалитет сваког чиниоца појединачно, а затим извршена оцена стања и процена утицаја и њихово појединачно, кумулативно и синергијско дејство на укупну животну средину или на појединачне чиниоце.

Са посебном пажњом су разматрана питања заштите животне средине уочена, при анализи стања, због могућности изазивања негативних утицаја; рационално коришћење и заштита природних ресурса од загађивања и деградације, заштита од ерозије и бујица, утицај индустријских постројења, саобраћаја и енергетике, спречавање неконтролисаних изградње, адекватан третман отпада и отпадних вода, побољшање квалитета живота и заштита од елементарних непогода и удеса.

У оквиру стратешке процене нису посебно разматрана питања заштите ваздуха и заштита биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета.

Извршена је процена ефеката на животну средину за две варијанте развоја: 1. сценарио нултог развоја (варијанта да се план не спроведе) и 2. варијанта развоја и заштите планског подручја повољна са аспекта заштите животне средине (ако се план спроведе).

Заштита и развој подручја захтевају варијанту спровођења плана јер предложена решења својим кумулативним и синергијским утицајима смањују евентуалне лоше утицаје и повећавају позитивне, односно омогућавају оптимизирање свих утицаја.

9.4. Смернице за ниже хијерархијске нивое за израду стратешких процена и процена утицаја на животну средину

Заштита подручја Плана генералне регулације мора бити обезбеђена на свим нивоима планирања, кроз пројектовање и изградњу. У ту сврху утврђени су просторни или елементи животне средине или објекти, за које додатно треба урадити стратешку процену утицаја или процену утицаја. Ово је посебно значајно што следи израда планова нижег реда за подручје овог плана.

9.5. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана (мониторинг: циљеви, индикатори, права и обавезе надлежних, поступање код појаве неочекиваних утицаја)

Систем контроле и управљања планским подручјем није успостављен, па је увођење мониторинга значајна потреба и циљ. Осим што ће помоћи провери планских решења кроз имплементацију и рационалности коришћења ресурса, омогућиће и конкретне активности на очувању и унапређењу еколошке равнотеже.

Законска регулатива не садржи стандардизовани систем индикатора за мониторинг животне средине, а за планско подручје не постоји потпуна информациона основа, па је предложено да индикатори стратешке процене буду и индикатори мониторинга. Критеријуми за избор индикатора су: пресек стања: (показатељи квантитета и квалитета), могуће промене и утицаји (интензитет, сложеност локација, број изложених становника, прекогранична природа утицаја) и закључци (трајање, учесталост, понављање, кумулативна и синергијска природа утицаја).

Препоручено је усаглашавање нивоа контроле природних вредности и међусобних односа природних и антропогених појава са међународним стандардима из ове области и увођење интегрисаних података по појединим специфичним проблемима животне средине, за израду система мониторинга. У складу са Законима који ову област регулишу и у складу са директивама ЕУ и препорукама Светске здравствене организације. Влада Србије трба да обезбеђује контролу и праћење стања животне средине и доноси програме мониторинга, а општине чији су делови територије обухваћени, да донесе програм мониторинга на својој територији и обезбеђују финансијска средства.

Неочекивани негативни утицаји могу бити услед природних сила (елементарних непогода), или услед људске делатности (акциденти). У случају непосредне опасности или у току елементарних непогода, зависно од врсте утицаја, предвиђено је предузимање мера утврђених одговарајућим законима и прописима или одлукама локалне заједнице и штабова цивилне заштите, у прописаном поступку (и Планом генералне регулације и стратешком проценом на исти начин су сагледани неочекивани утицаји у погледу припадности утицаја овој групи и поступања у случају појаве).

9.6. Приказ коришћене методологије и околности израде стратешке процене (методолошки приступ; околности у поступку стратешке процене)

Примењена методологија Стратешке процене и израде Извештаја о стратешкој процени утицаја заснива се на Закону о Стратешкој процени и Закону о заштити, као и на пракси стратешке процене у Европи. Општи методолошки поступак произашао је из Одлуке о изради Стратешке процене, којом је, на основу посебног третмана подручја утврђен обим и садржај Стратешке процене.

У складу са одредбама члана 26. овог Закона, донета је Одлука о изради стратешке процене за План генералне регулације који је у фази Предлога, на основу које је Стратешка процена обављена и сачињен Извештај. Из наведених разлога, стратешком проценом су проверена планска решења, а у Извештају о стратешкој процени, у оквиру приказа начина одлучивања, исказан је закључак о компатибилности резултата Стратешке процене са планским решењима.

9.7. Начин одлучивања о Плану, варијантним решењима, Стратешкој процени утицаја, и начин на који су питања животне средине укључена у План генералне регулације

У I фази израде Плана генералне регулације, тј. код радне верзије Стратегије развоја разматрана су развојна решења, са по три варијантна решења у области демографије и у области саобраћаја, а у оквиру израде Стратешке процене утицаја разматрано је и варијантно решење нереализовања плана.

Нереализовање плана као варијантно решење, у еколошком и социо-економском погледу подразумева стагнацију и деградацију. Последице нултог развоја би биле: опадање квалитета воде, деградација земљишта, неповратна промена основне намене земљишта

итд.

Развојна решења подразумевају напредак у еколошком и социо-економском погледу.

Изабрано је развојно варијантно решење са нижом варијантом демографске пројекције и првом варијантом саобраћајног решења за измештање деонице пута М-25 из уже градске зоне.

Разлози одлучујући за избор датог плана са аспекта разматраних варијантних решења су: једино опредељење за развојно решење омогућава очување вредних делова као и заустављање деградације и унапрђење деградираних делова животне средине, што је потврђено и порђењем варијантних решења у оквиру Стратешке процене; варијанте демографских пројекција су приближних вредности, а сматра се да нижа варијанта има више изгледа да буде остварена; изабрана траса за измештање деонице пута М-25 из уже градске зоне представља најповољније компромисно решење у погледу нарушавања изгледа простора, стабилности терена и претпостављених трошкова, односно добро еколошко решење са реалнијим изгледом за реализацију.

Планерски приступ изради Плана генералне регулације био је да заштита животне средине буде оквир укупног развоја планског подручја. При одлучивању о питањима животне средине поштована су мишљења изнета у претходним консултацијама и прибављени услови, анализирано је стање животне средине, међусекторски узроци деградације животне средине као и демографски и утицаји привредних сектора на животну средину, процењени су могући природни и социо-економски утицаји, предложена варијантна решења за спречавање неких могућих негативних утицаја за заштиту и за очување и унапређење (демографске пројекције) и понуђена су планска решења која оптимизирају могуће утицаје.

9.8. Учешће надлежних органа, организација и јавности

За заштиту планског подручја и имплементацију Плана генералне регулације, од значаја је нарочито да се прибаве мишљења од надлежних ресорних министарстава:

- Министарства науке и заштите животне средине- Управа за заштиту животне средине
- Дирекције за путеве
- Завода за заштиту природе
- Завода за заштиту споменика културе
- Србијаводе Неготин

9.9. Закључак

Утврђено је :

-Кроз планска решења су заступљена, остварена или омогућена сва начела заштите животне средине, што је коментарисано кроз одговарајућа поглавља Извештаја.

-Остварен је општи циљ израде Плана: створен је основ за просторну подршку мултифункционалног развоја планског подручја на еколошким принципима; омогућен је одрживи развој целог подручја планирањем активности које га не девестирају и не деградирају и санацијом деградираних подручја;

-Остварени су посебни циљеви бр.1: Интегралност је остварена планерским приступом да заштита буде оквир у коме ће се одвијати социо-економски развој, коришћење и урђење простора; вршењем процене утицаја и третирањем (при планирању) предложених индикатора остварује се превенција и предострожност; предлогом за коришћење природних

ресурса се код обновљених обезбеђује очување квалитета (ваздух, геодиверзитет и биодиверзитет, заштићена природна добра) или унапређење (земљиште, водни ресурси....), санирање спонтано формиране депоније комуналног отпада итд, омогућава се спровођење начела „загађивач плаћа“ и „корисник плаћа“; утврђивањем учесника у имплементацији и њихових обавеза, обезбеђена је супсидијарна одговорност; предлог мониторинга је подстицајна мера да локална самоуправа преузме мере очувања и одрживог управљања капацитетом животне средине.

-Остварен је посебан циљ бр.2: (Заштита природних и културних вредности) кроз конкретне предлоге за стављање под заштиту до сада незаштићених вредности и дефинисањем обавезе истраживања целог подручја и сукцесивног стављања под заштиту према закључцима истраживања;

-Остварен је посебан циљ бр.3: Постепено заустављање демографског пражњења, остварење вишег стандарда становништва, опремљеност простора за јавне службе и услужне делатности.

-Остварен је посебан циљ бр.4: Створени су просторни услови за комплетирање инфраструктурних мрежа у функцији успостављања мреже насеља и бољег функционалног повезивања планског подручја са окружењем, тј. за доступност пратећим садржајима; посебан значај има планирана хидротехничка инфраструктура;

-Дати су предлози у погледу релативизације супротних интереса-посебан циљ бр.5:Просторним условима подржан је интерес локалне заједнице да користи без ограничења природне ресурсе а за остварење интереса шире друштвене средине за водоснабдевањем-које захтева рестриктивно коришћење и понашање- предложен је систем новчаних надокнада.

-Ради остварења посебног циља бр.6: (Успостављање система контроле и управљања подручјем) дат је предлог за успостављање мониторинга (праћења стања животне средине у току спровођења плана), за који је програм изложен у овом извештају.

План генералне регулације је сагледао све аспекте затеченог стања и социо-економског развоја подручја и на основу утврђене стратегије развоја, предложио решења која су у складу са домаћом правном регулативом и европским искуствима и препорукама у области заштите, очувања и унапређења животне средине, а којима се остварују циљеви постављени за израду Плана. План генералне регулације је извршио основни постављени задатак- мултифункционални развој обухваћеног подручја плана.

Планска решења не изазивају негативне утицаје на животну средину, а садрже елементе којима се укупни утицаји оптимизирају (подстичу позитивна својства а неутралишу или минимизирају они неповољни утицаји који се могу десити сами по себи, неизазивани коришћењем простора тј. изазвани природним процесима).

Са аспекта одрживог развоја простора, планска решења су адекватна.

С а с т а в и л а

Михајловић Летица, дипл.инж, грађ.

Прилози

Прилог I : Списак табела

- 1.Биланс коришћења простора
- 2.Општи циљеви стратешке процене
- 3.Посебни циљеви стратешке процене и индикатори
- 4.Ефекти варијанти планираног развоја на животну средину
- 5.Нереализовање плана као варијанта (сценарио нултог развоја)
- 6.Варијанте развоја и заштите планског подручја повољне са аспекта заштите животне средине
- 7.Критеријуми за вероватноћу утицаја
- 8.Критеријуми за трајање утицаја (последица)
- 9.Критеријуми за просторну димензију утицаја
- 10.Критеријуми за величину утицаја
- 11.Критеријуми за процену значаја утицаја
- 12.Планска решења обухваћена проценом утицаја
- 13.Индикатори за праћење стања животне средине (индикатори мониторинга)

Прилог II : Списак карата